

**ATT FÖRBÄTTRA DEN MÄNSKLIGA FORSKNINGSPOTENTIALEN
SAMT
DEN SOCIOEKONOMISKA KUNSKAPSBASEN**

Utgåva juli 2001

ARBETSPROGRAM

SJÄTTE UPPDATERINGEN

**ATT FÖRBÄTTRA DEN MÄNSKLIGA FORSKNINGSPOTENTIALEN SAMT DEN
SOCIOEKONOMISKA KUNSKAPSBASEN**

INLEDNING

A. STÖD TILL UTBILDNING OCH RÖRLIGHET FÖR FORSKARE

A.1 NÄTVERK FÖR FORSKNINGSENTBILDNING

MÅL

EFTERSTRÄVAT RESULTAT

GENOMFÖRANDE

PRELIMINÄR TIDSPLAN

A.2 MARIE CURIE-STIPENDIER

MÅL

EFTERSTRÄVAT RESULTAT

GENOMFÖRANDE

SAMORDNING MED ANDRA GEMENSKAPSPROGRAM

PRELIMINÄR TIDSPLAN

B. FÖRBÄTTRAD TILLGÅNG TILL FORSKNINGSENTFRASIRUKTURER

MÅL

EFTERSTRÄVAT RESULTAT

GENOMFÖRANDE

**GRÄNSÖVERSKRIDANDE TILLGÅNG TILL VIKTIGA
FORSKNINGSENTFRASIRUKTURER**

NÄTVERK FÖR SAMARBETE MELLAN ENTFRASIRUKTURER

FoTU-PROJEKT RÖRANDE FORSKNINGSENTFRASIRUKTUR

**RUNDBORDSKONFERENSER, STUDIEPANELER OCH UNDERSÖKANDE
ARBETSGRUPPER**

UTVÄRDERINGSKRITERIER

SAMORDNING MED ANDRA VERKSAMHETER

PRELIMINÄR TIDSPLAN

C. FRÄMJANDE AV VETENSKAPLIG OCH TEKNISK KVALITET

MÅL

EFTERSTRÄVAT RESULTAT

GENOMFÖRANDE

Vetenskapliga konferenser på hög nivå

Utmärkelser för forskningsarbete på hög nivå

HÖJA ALLMÄNHETENS MEDVETANDE

SAMORDNING MED ANDRA VERKSAMHETER

PRELIMINÄR TIDSPLAN

D. NYCKELÅTGÄRD: ATT FÖRBÄTTRA DEN SOCIOEKONOMISKA KUNSKAPSBASEN

MÅL OCH FORSKNINGSTEMAN

Strategi för att genomföra nyckelåtgärden

EFTERSTRÄVAT RESULTAT

Tredje ansökningsomgången

PRELIMINÄR TIDSPLAN

SAMORDNING INOM FEMTE RAMPROGRAMMET OCH MED ANDRA INITIATIV

**E. ATT STÖDJA UTVECKLINGEN AV EN EUROPEISK POLITIK FÖR VETENSKAP OCH
TEKNIK**

MÅL

E.1 STRATEGISK ANALYS AV SÄRSKILDA POLITISKA FRÅGOR

EFTERSTRÄVAT RESULTAT

PRIORITERINGAR

GENOMFÖRANDE

SAMORDNING MED ANDRA VERKSAMHETER

PRELIMINÄR TIDSPLAN

**E.2 GEMENSAM BAS FÖR FORSKNINGS-, TEKNIK- OCH
INNOVATIONSINDIKATORER**

EFTERSTRÄVAT RESULTAT

PRIORITERINGAR

GENOMFÖRANDE

Samordning inom Femte ramprogrammet

PRELIMINÄR TIDSPLAN

F. STÖDÅTGÄRDER FÖR PROGRAMMET

PRELIMINÄR TIDSPLAN

G. PRELIMINÄR FÖRDELNING AV MEDEL FÖR PROGRAMMET

H. PRELIMINÄR TIDSPLAN FÖR PROGRAMMET

INLEDNING

De allmänna målen för detta program, som skall genomföras samordnat med besläktade verksamheter inom andra delar av ramprogrammet, inriktas på två huvudsakliga teman: att förbättra den mänskliga forskningspotentialen och den socioekonomiska kunskapsbasen. Programmet består av följande fem olika åtgärder:

- *Stöd till utbildning och rörlighet för forskare, vilket skall genomföras genom två åtgärder: Nätverk för forskningsutbildning och Marie Curie-stipendier*
- *Förbättrad tillgång till forskningsinfrastrukturer, vilket skall genomföras genom gränsöverskridande tillgång till viktiga forskningsinfrastrukturer, nätverk för samarbete mellan infrastrukturer och FoTU-projekt rörande forskningsinfrastruktur.*
- *Främjande av vetenskaplig och teknisk kvalitet, vilket skall genomföras genom vetenskapliga konferenser på hög nivå, utmärkelser för forskningsarbete på hög nivå och verksamhet för att öka allmänhetens medvetande.*
- *Nyckelåtgärd: Att förbättra den socioekonomiska kunskapsbasen.*
- *Att stödja utvecklingen av en europeisk politik för vetenskap och teknik, vilket skall genomföras genom strategisk analys av särskilda politiska frågor och genom inrättandet av en gemensam bas för forsknings-, teknik- och innovationsindikatorer.*

Utöver genomförandet av dessa fem åtgärder har detta övergripande program en viktig samordnande roll i Femte ramprogrammet när det gäller Marie Curie-stipendier, forskningsinfrastrukturer och socioekonomisk forskning.

Rättslig grund för programmet *att förbättra den mänskliga forskningspotentialen samt den socioekonomiska kunskapsbasen* är rådets beslut 99/173/EG av den 25 januari 1999¹. Dessutom är rådets beslut 99/65/EG om *regler för företags, forskningscentrums och universitets deltagande samt om regler för spridning av forskningsresultat för genomförandet av Europeiska gemenskapens femte ramprogram (1998-2002)*² och kommissionens förordning om *genomförandet av artiklarna 4, 8, 11 och 14-20 i rådets beslut 99/65/EG om regler för företags, forskningscentrums och universitets deltagande samt om regler för spridning av forskningsresultat för genomförandet av Europeiska gemenskapens femte ramprogram (1998-2002)*³ tillämpliga på detta arbetsprogram.

¹ EGT L64, 12.3.1999, s. 105.

² EGT L26, 1.2.1999, s. 1.

³ EGT L122, 12.5.1999, s. 9.

A. STÖD TILL UTBILDNING OCH RÖRLIGHET FÖR FORSKARE

Verksamheterna kommer att genomföras genom två åtgärder: Nätverk för forskningsutbildning och ett samordnat system av Marie Curie-stipendier. Dessa kommer att vara öppna för alla forskningsområden som bidrar till att gemenskapens mål vad gäller forskning, teknisk utveckling och demonstration uppnås, för projekt som fritt kan väljas av deltagarna. Vid urvalet av projekt kommer det inte att finnas ett redan fastställt mål vad gäller forskningsområde eller -ämne. Urvalet görs på grundval av vetenskaplig kompetens och betydelsen för syftet med åtgärderna ("bottom-up"-metoden).

"Stöd till utbildning och rörlighet för forskare" syftar främst till att skapa ett europeiskt område för forskning genom följande övergripande mål: stimulera utbildning genom forskning för unga forskare, särskilt de som befinner sig i början av sin karriär, främja gränsöverskridande samarbete mellan forskarlag, särskilt nätverk kring ett gemensamt forskningsprojekt, främja rörligheten för forskare i Europa, uppmuntra samarbete, samverkan och rörlighet för personal mellan akademisk och industriell forskning, samt främja gemenskapens vetenskapliga och tekniska sammanhållning, särskilt för de mindre gynnade regionerna⁴.

A.1 NÄTVERK FÖR FORSKNINGSENTBILDNING

MÅL

Huvudsyftet med nätverk för forskningsutbildning är att främja utbildning genom forskning, särskilt för unga forskare på doktorandnivå eller med doktorexamen, inom ramen för gränsöverskridande forskningssamverkansprojekt av hög kvalitet, inbegripet projekt inom framväxande forskningsområden. Gemenskapsstöd kommer att beviljas både för att förstärka forskarlagen i ett nätverk, genom att tillfälligt anställa unga forskare från ett annat land än det där det berörda laget verkar, och för att bidra till kostnaderna för att samordna det forskningssamverkansprojekt som nätverket bygger på.

Ett nätverks organisation och styrning kommer att anpassas efter det gemensamma projektets omfattning och komplexitet. Samordningen och kommunikationen mellan forskarlagen skall vara så öppen och effektiv som möjligt. Den moderna telematikens möjligheter och potential skall utnyttjas när så är lämpligt, i synnerhet avancerad höghastighetskommunikation.

Varje nätverk skall säkerställa att dess viktigaste forskningsresultat publiceras vid lämplig tidpunkt. När det gynnar projektet kommer åtgärder att vidtas för att upprätta en regelbunden dialog med industrin, inbegripet små och medelstora företag eller, i förekommande fall, gemenskapsnät som upprättats inom ramen för Europeiska unionens företagspolitik, som kan utnyttja forskningsresultaten eller delta i en utbyggd forskning med nya mål.

EFTERSTRÄVAT RESULTAT

Per 100 miljoner euro i finansiellt stöd förväntas denna åtgärd

⁴ I detta arbetsprogram avses med "mindre gynnad region" mål 1-regioner eller liknande, enligt definitionen vid den tillämpliga sista inlämningsdag som anges för ansökningsomgången.

- ge upphov till ca 75 nätverk,
- beröra cirka 600 forskarlag från universitet och industri,
- ge upphov till ca 1 800 personårs utbildning för unga forskare (dvs. 35 år eller yngre), både doktorander och forskare med doktorsexamen.

Åtgärden kommer att göra det möjligt för forskare, i synnerhet unga forskare, att fördjupa sina vetenskapliga kunskaper, förvärva ytterligare kunskaper, upprätta nya kontakter med andra forskare och institutioner, inbegripet industrin, för att bibehålla eller uppnå en europeisk ledande ställning inom sitt forskningsområde samt förbättra sina karriärmöjligheter. Det antal forskare som förväntas gynnas direkt av denna åtgärd genom utbildning eller rörlighet är minst 4 000 per 100 miljoner euro.

GENOMFÖRANDE

Deltagare

Ett nätverk för forskningsutbildning skall normalt bestå av minst fem ömsesidigt oberoende rättssubjekt från minst tre medlemsstater/GFC eller associerade stater. Nätverk som endast består av rättssubjekt från associerade stater är inte stödberättigade. Mindre nätverk inom framväxande och nya tvärvetenskapliga områden inom forskning och teknik kan beviljas stöd i undantagsfall. Varje forskarlag som arbetar med nätverksprojektet måste lyda under en juridisk person med vilken eventuella kontrakt tecknas.

UTVÄRDERINGSKRITERIER

Urvalet av förslag som skall finansieras kommer att göras utifrån följande kriterier:

- Det vetenskapliga värdet av det forskningssamverkansprojekt som nätverket grundar sig på.
- Kvaliteten hos nätverkets partnerskap samt dess organisation och ledning.
- Kvaliteten och innehållet hos nätverkets utbildningsprogram.

Nätverk som främjar samverkan mellan olika forskningsdiscipliner, nätverk med kompletterande forskarlag samt nätverk med betydelsefulla kontakter inom industrin kommer att gynnas framför nätverk som i övrigt har samma meriter, eftersom dessa faktorer är viktiga för nätverkets utbildningsprogram.

Gemenskapsfinansiering

Medan forskarlagen inom ett nätverk förväntas utnyttja sina egna resurser för att finansiera det faktiska forskningsarbetet, täcker gemenskapens finansiering upp till 100 % av de extra stödberättigande kostnaderna för att tillfälligt anställa unga forskare, såväl doktorander som forskare med doktorsexamen, och att samordna det gemensamma projekt som nätverket grundar sig på. Åldersgränsen för unga forskare är 35 år på tillsättningsdagen enligt nätverkskontraktet. Tid för obligatorisk militärtjänstgöring eller vapenfri tjänst och föräldraledighet får räknas bort från forskarens faktiska ålder.

Mer specifikt berättigar följande kostnader till stöd:

- (A) Kostnader för personal och rörlighet i samband med att unga forskare anställs: Personalkostnader innefattar de extra kostnaderna för att utöka forskningspersonalen genom att tillfälligt anställa unga forskare, såväl doktorander som forskare med doktorsexamen. Dessa måste vara medborgare i en medlemsstat eller associerad stat eller bosatta i gemenskapen sedan minst fem år tillbaka. De unga forskarna får inte vara medborgare⁵ i den stat där det deltagande forskarlag som anställer dem verkar, och de får inte ha forskat i den staten under mer än 12 av 24 månader före anställningen. Kostnader för rörlighet inbegriper forskarnas kostnader för flyttning och resor till platsen för deras ordinarie verksamhet.
- (B) Kostnader för nätverk: Dessa kostnader innefattar kostnaderna för rörlighet i samband med nätverkets verksamhet, i synnerhet kostnader för personalutbytesverksamhet, organisation av möten för nätverksdeltagarna, konferensavgifter, utbyte av information och material, publicering av gemensamma resultat, användning av externa forskningsanläggningar, vetenskaplig databehandling, användning av bredbandsnät, användning av konsumtionsvaror, underleverantörer samt kostnader för att skydda och utnyttja forskningsresultat.
- (C) Omkostnader: Ett fast bidrag för indirekta allmänna kostnader på upp till högst 20 % av de totala stödberättigande kostnaderna i kategori A och B, exklusive kostnader för underleverantörer.

Minst 60 % av stödet till varje nätverk kommer att kopplas till kostnader för att anställa unga forskare (dvs. kostnadskategori A). Gemenskapsstöd beviljas normalt inte för inköp av kapitalvaror. Undantag kommer endast att beviljas (inom kostnadskategori B) för medel som används för att utrusta ett forskarlag i en mindre gynnad region i gemenskapen, där en forskare som utbildats utomlands under minst ett år efter doktorsexamen får en fast anställning hos rättssubjektet och aktivt kommer att delta i nätverksprojekt inom ramen för programmet för den mänskliga potentialen. För att inrikta stödet på forskarlag som anställer forskare som är i början av sin karriär, är endast forskare som innehaft en fast anställning i högst fem år berättigade till ersättning för inköp av kapitalvaror till forskarlag.

Kontrakten förväntas ha följande profil:

- För varje nätverk bör det finansiella stödet från medlemsstater och associerade stater till forskarlagen inte överstiga 0,2 miljoner euro per forskarlag, genomsnittligt för alla sådana forskarlag i nätverket. Högre stödnivåer för ett nätverk beviljas endast i undantagsfall.
- Ett forskarlag i ett tredje land får undantagsvis erhålla stöd på upp till 0,03 miljoner euro.
- Stora skillnader mellan forskarlagen i fråga om begärt stöd bör motiveras i förslaget. I fråga om internationell balans bör högst 40 % av det begärda stödet (utom när det gäller vänlaboratorier) beviljas ett enda lands forskarlag.
- Nätverkskontrakt skall normalt inte överstiga 1,5 miljoner euro i gemenskapsfinansiering. Större kontrakt får emellertid tecknas om det

⁵ När det gäller stater utanför EU/EES får inte forskaren flytta till ett värdland där denne har varit bosatt i mer än två år under de fem åren närmast före anställningen.

föreslagna arbetet är av särskilt intresse för gemenskapen och berör ett forskningsområde som har särskilt stor betydelse för utbildning.

- Ett kontrakt skall normalt inte löpa längre tid än fyra år.

När förslag som väljs ut för finansiering följer dessa riktlinjer och det begärda stödets nivå har motiverats tillfredsställande, beviljas de i allmänhet det stöd som begärs i förslaget.

Kommissionen kommer att göra en översyn efter halva tiden, då genomförandet av nätverkets kontrakt kommer att utvärderas. I synnerhet kommer utbildnings- och nätverksaspekter, nätverkens struktur och kontraktets arbetsprogram att ses över, samt, vid behov, kontraktsändringar fastställas. Nätverk som enligt kommissionen vid översynen efter halva tiden har presterat otillfredsställande resultat kan mista sina kontrakt.

PRELIMINÄR TIDSPLAN⁶

Utlysande av ansökningsomgång	Sista dag för mottagande av förslag	Datum då de första kontrakten förväntas börja	Områden som omfattas av	Typ av projekt som omfattas av ansökningsomgången	Preliminär budget i % av total tillgänglig budget för ansöknings-
16/03/99	02/06/99	Februari 2000	Alla	Nätverk för forskningsutbildning	50
15/12/00	04/05/01	Februari 2002	Alla	Nätverk för forskningsutbildning	50

⁶ Den ansvarige generaldirektören får tidigarelägga eller skjuta upp utlysandet av ansökningsomgången med en månad. I så fall skall ett meddelande där potentiella sökande informeras om de nya datumen offentliggöras i Europeiska gemenskapernas officiella tidning på den ursprungliga dagen för utlysande av ansökningsomgången. Kommissionen förbehåller sig rätten att inte utnyttja hela den totala tillgängliga budgeten för varje ansökningsomgång. Den ansvarige generaldirektören får utlysa en andra ansökningsomgång om resultaten av den första ansökningsomgången inte medger att programmets mål uppnås.

A.2 MARIE CURIE-STIPENDIER

MÅL

Marie Curie-stipendierna syftar till en effektivare användning av gemenskapsstödet till stipendier för utbildning genom forskning.

EFTERSTRÄVAT RESULTAT

I nedanstående tabell anges det ungefärliga antal stipendieår som beräknas finansieras inom ramen för denna insats, samt uppskattat antal deltagande värdinstitutioner.

	Stipendieår	Antal värdinstitutioner
Marie Curie-stipendier för enskilda och för återvändande	3 500	1 650
Marie Curie-stipendier för erfarna forskare	120	180
Marie Curie-industristipendier	1 200	200
Marie Curie-utvecklingsstipendier.	500	80
Vistelser vid Marie Curie-utbildningsinstitutioner	3 000	380
Totalt	8 620	2 560

GENOMFÖRANDE

Deltagare

Deltagare i systemen för Marie Curie-stipendier är stipendiaterna och deras värdinstitutioner.

Värdinstitutioner för stipendiater

Dessa är institutioner eller industri- eller handelsföretag som bedriver aktiv forskning. Endast rättssubjekt som är etablerade i en medlemsstat eller associerad stat, och internationella organisationer som är belägna i en medlemsstat eller associerad stat, samt Gemensamma forskningscentret får vara värdinstitutioner.

Stipendiater

Forskare som kan få Marie Curie-stipendier tillhör följande kategorier i) Forskare med grundexamen från universitet eller motsvarande institution för högre utbildning som ger behörighet till doktorandutbildning eller motsvarande; ii) unga forskare med tillräcklig forskningserfarenhet, dvs. oftast forskare med doktorsexamen eller minst fyra års erfarenhet av annan forskning än doktorsstudier efter grundexamen (på heltid); iii) erfarna forskare, dvs. vanligen forskare med minst tio års forskningserfarenhet efter doktorsexamen eller 14 år efter grundexamen. Ansökningar från kvinnliga forskare uppmuntras.

Forskare kan erhålla

- ett av Femte ramprogrammets Marie Curie-stipendier, eller
- ett av Fjärde ramprogrammets Marie Curie-forskningsutbildningsstipendier, eller

- ett av Tredje ramprogrammets forskningsutbildningsstipendier
- alla andra typer av stipendier som finansieras genom budgetmedel för Tredje, Fjärde eller Femte ramprogrammet

för en period om sammanlagt högst fyra år. Längsta fastställda varaktighet för varje stipendium eller kategori får inte överskridas. Endast projekt som säkerställer stipendiatens aktiva deltagande på heltid är berättigade till stöd.

MARIE CURIE-STIPENDIER FÖR ENSKILDA

Dessa stipendier beviljas de duktigaste europeiska unga forskarna med erforderlig forskningserfarenhet vilka önskar få fördjupad utbildning genom forskning vid en värdinstitution i ett annat land än det egna. Syftet är att stipendiaterna skall bli Europas ledande forskare. I detta sammanhang kommer särskilda ansträngningar att göras för att säkerställa lika tilldelningsmöjligheter, och målet är att 40 % kvinnliga forskare skall delta. Efter en avslutad tvåårsperiod med stipendium för enskilda kan stipendiater från en mindre gynnad region vilka önskar återvända till denna region i hemlandet dessutom erhålla ett stipendium för återvändande. Dessa stipendier syftar till att motverka forskarflykten från mindre gynnade regioner. Syftet är också att underlätta överföringen av den kunskap och expertis som Marie Curie-stipendiaterna förvärvat under sin stipendietid.

Stödkriterier

Marie Curie-stipendier för enskilda: Genom systemet tillhandahålls enskilda stipendier för unga forskare med erforderlig forskningserfarenhet under ett till två år vid de värdinstitutioner som tar emot dem. Ansökningar från kvinnliga forskare uppmuntras. Forskarna måste vara medborgare i en medlemsstat eller associerad stat eller vara bosatta i gemenskapen sedan minst fem år tillbaka. En forskare från en associerad stat får inte bedriva forskning i en associerad stat. Forskningen måste bedrivas i en annan medlemsstat eller associerad stat än den där stipendiaten är medborgare⁷ eller där stipendiaten senast varit verksam. I det senare fallet avses det land där forskaren bedrivit sin normala verksamhet under mer än ett av de två år som närmast föregår aktuell sista inlämningsdag i enlighet med ansökningsomgången. Åldersgränsen för forskare är 35 år vid den aktuella sista inlämningsdagen i enlighet med ansökningsomgången. Tid för obligatorisk militärtjänstgöring eller vapenfri tjänst (faktisk tid tillbringad i militärtjänstgöring eller vapenfri tjänst) och föräldraledighet (högst två år per barn för den faktiska tid man tillbringat borta från arbetet) får räknas bort från forskarens faktiska ålder.

Marie Curie-stipendium för återvändande: Genom systemet tillhandahålls ettåriga stipendier för forskare från mindre gynnade regioner som önskar återvända för att bedriva forskning vid en värdinstitution i en mindre gynnad region i hemlandet, och som fullgjort två hela år med

- ett Marie Curie-stipendium för enskilda inom ramen för Femte ramprogrammet, eller

⁷ När det gäller stater utanför EU/EES får inte forskaren flytta till ett värdland där denne har varit bosatt i mer än två år under de fem åren närmast före den tillämpliga tidsgräns som anges i meddelandet om ansökningsomgången.

–ett Marie Curie-forskningsutbildningsstipendium för forskare med doktorsexamen inom ramen för Fjärde ramprogrammet.

Ansökan om Marie Curie-stipendier för återvändande kan lämnas in från och med ett år före utgången av stipendiet för enskilda. Sökande måste lämna bevis som styrker anknytning (födelse eller vistelse under minst fyra av de senaste tio åren vid tidsgränsen enligt ansökningsomgången för det ursprungliga stipendiet) till den mindre gynnade region de härrör från.

UTVÄRDERINGSKRITERIER

Marie Curie-stipendier för enskilda: Stipendiaterna väljs ut av kommissionen. Urvalskriterier är bland annat den sökandes forskningserfarenhet och lämplighet, utbildningens betydelse och nytta för den sökande, värdforskargruppens forskningskvalitet, värdinstitutionens möjligheter att tillgodose den sökandes speciella forskningsutbildningsbehov, samt projektets vetenskapliga och tekniska kvalitet och betydelse.

Marie Curie-stipendium för återvändande: Stipendiaterna väljs ut av kommissionen. Urvalskriterier är bland annat de resultat och den forskningserfarenhet den sökande uppnått under tiden med stipendiet för enskilda, samt nyttan för den nya värdinstitutionen.

Gemenskapsfinansiering och kontraktensliga skyldigheter

Gemenskapsstödet gör det möjligt för värdinstitutionen att betala en månatlig ersättning till stipendiaten. Ersättningsbeloppet (se bilagan) fastställs för varje medlemsstat och associerad stat med beaktande av såväl den nivå som Marie Curie-stipendiaterna håller, som situationen i stort för forskare på motsvarande nivå i värdlandet. Beloppet omfattar även de sociala avgifterna.

Andra inkomster förknippade med stipendiatens verksamhet eller yrkesmässiga ställning, vilka stipendiaten kommer att fortsätta erhålla utan att egentligen delta i någon verksamhet med anknytning till denna ställning (till exempel inkomst i samband med bibehållande av anställning), kommer att beaktas vid beräkningen av stipendiatens månatliga ersättning. Syftet är att säkerställa överensstämmelse med det belopp som anges i bilagan. För återvändande stipendiaterna är sådana inkomster inte tillåtna. Ett bidrag kommer även att utbetalas till stipendiaten för kostnader som uppkommer till följd av att han eller hon inte vistas i sitt hemland. Bidraget kommer att utbetalas enligt en enhetstaxa för resekostnader, beräknade utifrån en skala (se bilaga) där avståndet mellan hemlandet och värdinstitutionen beaktas. Detta system gäller inte för återvändande stipendiaterna.

Varje värdinstitution måste säkerställa att stipendiaten omfattas av samma socialförsäkringssystem som gäller för anställda i den berörda medlemsstaten eller associerade staten, eller av ett socialförsäkringssystem som erbjuder ett åtminstone jämförbart skydd i fråga om nivå och omfattning. I fall där föräldraledighet blir aktuell får kommissionen på stipendiatens begäran och på värdinstitutionens inrådan besluta att förlänga stipendiets löptid, och i enlighet därmed höja gemenskapsstödet.

Utöver stipendiet kommer ett bidrag till forsknings- och förvaltningskostnaderna att betalas ut till värdinstitutionen. Detta bidrags storlek är beroende av huruvida

forskningsarbetet har en experimentell laboratoriebaserad karaktär eller inte, och skall även täcka rimliga kostnader för stipendiatens deltagande i konferenser. Bidragets nivåer anges i bilagan.

MARIE CURIE-STIPENDIER FÖR ERFARNA FORSKARE

Dessa stipendier tilldelas erfarna forskare i) för att främja överföring av kunskap och teknik mellan industri och universitet, eller ii) för att bidra till den vetenskapliga utvecklingen hos institutioner som bedriver aktiv forskning och är belägna i mindre gynnade regioner i gemenskapen.

Stödkriterier

Genom systemet tillhandahålls stipendier för en total period på mellan tre månader och ett år för att erfarna forskare som

- kommer från ett industri- eller handelsföretag⁸ i en medlemsstat eller associerad stat, skall kunna besöka ett universitet eller forskningscenter för att vidarebefordra kunskap eller teknik,
- kommer från ett universitet eller forskningscenter i en medlemsstat eller associerad stat, skall kunna besöka ett industri- eller handelsföretag⁸ för att vidarebefordra kunskap eller teknik,
- besöker en institution som bedriver aktiv forskning i en mindre gynnad region, skall kunna vidarebefordra kunskap eller teknik till denna institution, eller
- kommer från en institution som bedriver aktiv forskning i en mindre gynnad region, skall kunna tillgodogöra sig kunskap eller teknik och återvända till sin heminstitution i en mindre gynnad region.

Forskarna måste vara medborgare i en medlemsstat eller associerad stat eller vara bosatta i gemenskapen sedan minst fem år tillbaka. En forskare från en associerad stat⁹ får inte bedriva forskning i en associerad stat. Forskningen måste bedrivas i en annan medlemsstat eller associerad stat än den där forskaren vid tiden för ansökan har en fast anställning vid en aktiv forskningsinstitution. Fast anställd är en person som i) arbetat kontinuerligt vid sin institution under de senaste tre åren, eller ii) haft ett arbetskontrakt på minst tre år med sin institution. Pensionerade erfarna forskare får också delta i systemet. Den erfarna forskaren måste bedriva sin forskning i en annan medlemsstat eller associerad stat än sin hemstat⁷, utom i de fall där kunskap och teknik överförs till mindre gynnade regioner.

UTVÄRDERINGSKRITERIER

Kommissionen väljer ut de erfarna forskare som skall tilldelas Marie Curie-stipendium. Urvalskriterier är stipendiatens vetenskapliga kompetens, projektets

⁸ För att vara stödberättigad måste den juridiska personen utföra varaktig industriell verksamhet eller handelsverksamhet; huvuddelen av intäkterna skall komma från den kommersiella verksamheten och huvuddelen av forskningsverksamheten skall vara av kommersiell art.

⁹ Detta gäller det land där den ansökande forskaren har fast anställning, inte hans eller hennes nationalitet.

betydelse i fråga om vetenskaplig och teknisk kvalitet, samt stipendiets betydelse, följder och nytta för de berörda parterna.

Gemenskapsfinansiering och kontraktsevenliga skyldigheter

Gemenskapsstödet gör det möjligt för värdinstitutionen att finansiera en erfaren forskare. Gemenskapsstödet fastställs individuellt av kommissionen på grundval av förslag som forskaren utarbetar i samarbete med värdinstitutionen. Relevant socialförsäkringslagstiftning kommer att beaktas. Riktlinjer för gemenskapens stöd återfinns i bilagan.

MARIE CURIE-INDUSTRISTIPENDIER

Marie Curie-industristipendier tilldelas industri- eller handelsföretag⁸ (inbegripet små och medelstora företag) för utbildning av unga forskare i industri- eller handelsmiljö. Systemet bidrar till att öka forskningsutbildningsmöjligheterna för unga forskare, särskilt sådana som saknar tidigare erfarenhet av industriell miljö, och främjar samarbete och överföring av kunskap och teknik mellan industri och universitet.

Kriterier för utvärdering av värdinstitutioner

Värdinstitutionerna väljs ut av kommissionen. Urvalskriterier är bland annat värdinstitutionens forskningskvalitet, förmåga att tillhandahålla adekvat utbildning, handledning och forskningsresurser för stipendiaterna, samarbete med andra forskningsorgan samt det föreslagna forskningsområdets vetenskapliga och tekniska kvalitet och betydelse. Som en särskild åtgärd, och för att underlätta små och medelstora företags deltagande i systemet, får definitionen av deras forskningsverksamhet innefatta extern uppdragsforskning eller forskningssamverkan, när en betydande del av forskningen bedrivs utanför den egna anläggningen.

Kriterier för urval av stipendiater

Stipendiaterna väljs därefter ut av värdinstitutionen på grundval av sin vetenskapliga förmåga och i vilken utsträckning deras forskningserfarenhet överensstämmer med det föreslagna forskningsområdet. De kriterier, särskilt vad gäller kvalifikationer, lika möjligheter till tillgång och regler för rörlighet, som skall följas av värdindustriföretaget när stipendiater väljs ut kommer att anges i det kontrakt som kommissionen skriver med värdinstitutionen. Innan stipendiekontrakt erbjuds en forskare måste han eller hon godkännas formellt av kommissionen.

Stödkriterier för stipendiater

Industri- och handelsföretagen fungerar som värd åt forskare med grundexamen eller unga forskare med erforderlig forskningserfarenhet. Stipendier kommer att erbjudas för en sammanlagd period på mellan sex månader och två år, utom när det gäller forskare med grundexamen som bedriver doktorsstudier, där den maximala tidsperioden är tre år. Ansökningar från kvinnliga forskare uppmuntras.

Forskarna måste vara medborgare i en medlemsstat eller associerad stat eller vara bosatta i gemenskapen sedan minst fem år tillbaka. En forskare från en associerad stat får inte bedriva forskning i en associerad stat. Forskningen måste bedrivas i en annan medlemsstat eller associerad stat än den där stipendiaten är

medborgare¹⁰ eller där stipendiaten senast varit verksam. I det senare fallet avses det land där forskaren bedrivit sin normala verksamhet under mer än ett av de två år som närmast föregår värdinstitutionens val. När stipendiaten väljs ut av värdinstitutionen får han eller hon inte vara anställd av värdinstitutionen eller en närstående organisation till denna, och får inte ha varit anställd som forskare vid ett industri- eller handelsföretag under mer än ett år efter avslutade universitetsstudier. Åldersgränsen för forskare är 35 år när de väljs ut av värdinstitutionen. Tid för obligatorisk militärtjänstgöring eller vapenfri tjänst och föräldraledighet får räknas bort från forskarens faktiska ålder.

Gemenskapsfinansiering och kontraktsevenliga skyldigheter

Med gemensam finansiering från gemenskapen och värdinstitutionen kan värdinstitutionen finansiera forskare med grundexamen och unga forskare med erforderlig forskningserfarenhet. Gemenskapens finansiering utgör normalt cirka 50 % av forskningsutbildningsprojektets totala stödberättigande kostnad, och sker genom utbetalning från gemenskapen av 100 % av stödet för varje stipendiat beräknat som ett bidrag för stipendiats uppehälle, socialförsäkringsavgifter samt ett bidrag för kostnader som uppstår till följd av att stipendiaten inte vistas i sitt hemland. Gemenskapens stödnivåer anges i bilagan.

Värdinstitutionen tillhandahåller erforderliga forskningsresurser och handledning för stipendiaten, nödvändig utbildning, och finansierar rimliga kostnader för deltagande i konferenser samt resor mellan stipendiats ordinarie verksamhetsanläggning och värdinstitutionen. Handledningen kan, och måste göra det för forskare som bedriver doktorsstudier, innefatta akademiskt stöd från ett universitet. Ett bidrag för sådant stöd måste utbetalas av värdinstitutionen. Värdinstitutionen måste säkerställa att stipendiaten har fullgott socialförsäkringsskydd, i enlighet med relevant nationell lagstiftning. Kontrakt som tilldelats värdinstitutioner löper normalt högst fyra år.

MARIE CURIE-UTVECKLINGSSTIPENDIER.

Marie Curie-utvecklingsstipendier gör det möjligt för aktiva forskningsinstitutioner, belägna i mindre gynnade regioner och med behov av att utveckla nya kompetensområden, att ta emot unga forskare med erforderlig forskningserfarenhet. Detta underlättar för dessa institutioner att utveckla förstklassig forskningskapacitet.

Kriterier för utvärdering av värdinstitutioner

Värdinstitutionerna väljs ut av kommissionen. Urvalskriterier är bland annat betydelse och verkan hos den kompetens som söks, den nya kompetensens överensstämmelse med värdinstitutionens befintliga kompetens, huruvida värdforskargruppen är tillräckligt stor för att ge stipendiaterna fullgoda arbetsvillkor, samt den internationella karaktären hos värdforskargruppens forskningsverksamhet.

Kriterier för urval av stipendiater

¹⁰ När det gäller stater utanför EU/EES får inte forskaren flytta till ett värdland där denne har varit bosatt i mer än två år under de fem åren närmast före den dag då valet görs.

Stipendiaterna väljs därefter ut av värdinstitutionen på grundval av sin vetenskapliga förmåga och i vilken utsträckning deras forskningserfarenhet överensstämmer med värdinstitutionens behov. De kriterier, särskilt vad gäller kvalifikationer, lika möjligheter till tillträde och regler för rörlighet, som skall följas av värdinstitutionen när stipendiater väljs ut kommer att anges i det kontrakt som kommissionen skriver med värdinstitutionen. Innan stipendiekontrakt erbjuds en forskare måste han eller hon godkännas formellt av kommissionen.

Stödkriterier för stipendiater

Värdinstitutionerna tillhandahåller stipendier för en sammanlagd period på mellan sex månader och två år för unga forskare med erforderlig forskningserfarenhet. Ansökningar från kvinnliga forskare uppmuntras. Forskarna måste vara medborgare i en medlemsstat eller associerad stat eller vara bosatta i gemenskapen sedan minst fem år tillbaka. En forskare från en associerad stat får inte bedriva forskning i en associerad stat. Forskningen måste bedrivas i en annan medlemsstat eller associerad stat än den där stipendiaten är medborgare¹⁰ eller där stipendiaten senast varit verksam. I det senare fallet avses det land där forskaren bedrivit sin normala verksamhet under mer än ett av de två år som närmast föregår värdinstitutionens val. Åldersgränsen för forskare är 35 år när de väljs ut av värdinstitutionen. Tid för obligatorisk militärtjänstgöring eller vapenfri tjänst och föräldraledighet får räknas bort från forskarens faktiska ålder.

Gemenskapsfinansiering och kontraktensliga skyldigheter

Gemenskapen tillhandahåller ett belopp för varje stipendiat beräknat som ett bidrag för stipendiats uppehälle, socialförsäkringsavgifter samt ett bidrag för kostnader som uppstår till följd av att stipendiaten inte vistas i sitt hemland. I beloppet ingår också ett bidrag till värdinstitutionens forsknings- och förvaltningskostnader. Gemenskapens stödnivåer anges i bilagan. Värdinstitutionen tillhandahåller erforderliga forskningsresurser och handledning för stipendiaten och finansierar rimliga kostnader för deltagande i konferenser samt resor mellan stipendiats ordinarie verksamhetsanläggning och värdinstitutionen. Värdinstitutionen måste säkerställa att stipendiaten har fullgott socialförsäkringsskydd, i enlighet med relevant nationell lagstiftning. Kontrakt som tilldelats värdinstitutioner löper normalt högst fyra år.

VISTELSER VID MARIE CURIE-UTBILDNINGSinSTITUTIONER

Detta system stödjer kortare vistelser för unga doktorander vid Marie Curie-utbildningsinstitutioner. De unga forskarna får därigenom möjlighet att bedriva delar av sina doktorsstudier utomlands och kan dra fördel av att arbeta med en internationellt erkänd forskargrupp inom det egna specifika forskningsområdet.

Stödkriterier för utbildningsinstitutioner

En Marie Curie-utbildningsinstitution är en tydligt identifierbar del av en institution, till exempel en forskargrupp eller flera samarbetande forskargrupper. Den består av en grupp forskare som permanent samarbetar om ett gemensamt forskningsområde. Utbildningsinstitutionen måste vara internationellt erkänd inom sitt respektive område och ha dokumenterad erfarenhet av doktorsutbildning, i synnerhet utbildning av utländska forskarstudenter. Även organisatörer av internationella doktorsstudier som uppfyller vissa gemensamma krav för

doktorsexamen inom ramen för ett formellt samarbete, inom ett specifikt forskningsområde, mellan deltagande organisationer i olika länder (minst fem organisationer i tre olika medlemsstater eller associerade stater) anses som möjliga utbildningsinstitutioner. Vistelser vid sådana utbildningsinstitutioner måste dock även vara öppna för forskare utanför de deltagande organisationerna, och minst 50 % av alla stipendiemånader måste tilldelas sådana forskare.

Kriterier för utvärdering av utbildningsinstitutioner

Utbildningsinstitutionerna väljs ut av kommissionen. Urvalskriterier är bland annat utbildningsinstitutionens forskningskvalitet och förmåga att tillhandahålla forskningsutbildning, dokumenterad tidigare utbildning som med framgång tillhandahållits för utländska forskarstudenter, samt huruvida utbildningsinstitutionen är tillräckligt stor för att ge unga stipendiater fullgoda arbetsvillkor.

Kriterier för urval av stipendiater

De unga forskarna väljs därefter ut av utbildningsinstitutionen på grundval av sin vetenskapliga förmåga och huruvida deras doktorsstudier ligger i linje med utbildningsinstitutionens expertis. De kriterier, särskilt vad gäller kvalifikationer, lika möjligheter till tillträde och regler för rörlighet, som skall följas av värdinstitutionen när stipendiater väljs ut anges i det kontrakt som kommissionen skriver med värdinstitutionen. Innan stipendiekontrakt erbjuds en forskare måste han eller hon godkännas formellt av kommissionen.

Stödkriterier för stipendiater

Marie Curie-utbildningsinstitutioner tillhandahåller stipendier för kortare vistelser på totalt mellan tre månader och ett läsår för unga forskare som bedriver doktorsstudier. Ansökningar från kvinnliga forskare uppmuntras. Forskarna måste vara medborgare i en medlemsstat eller associerad stat eller vara bosatta i gemenskapen sedan minst fem år tillbaka. En forskare från en associerad stat får inte bedriva forskning i en associerad stat. Vistelse måste ske i en annan medlemsstat eller associerad stat än den där stipendiaten är medborgare¹⁰ eller där stipendiaten senast varit verksam. I det senare fallet avses det land där forskaren bedrivit sin normala verksamhet under mer än ett av de två år som närmast föregår värdinstitutionens val. Vid tidpunkten för urvalet måste forskarna bedriva doktorsstudier i ett annat land än det där värdforskargruppen verkar, inom ett ämnesområde som ligger nära utbildningsinstitutionens. Utbildningsperioden vid utbildningsinstitutionen måste erkännas som en del av stipendiatens doktorsstudier, vilket skall intygas av den institution som utfärdar examen. Åldersgränsen för forskare är 35 år när de väljs ut av värdinstitutionen. Tid för obligatorisk militärtjänstgöring eller vapenfri tjänst och föräldraledighet får räknas bort från forskarens faktiska ålder.

Gemenskapsfinansiering och kontraktensliga skyldigheter

Gemenskapsstödet gör det möjligt att finansiera kortare vistelser för unga forskare vid utbildningsinstitutionen och innefattar även ett bidrag för värdinstitutionens forsknings- och administrationskostnader. Gemenskapens stödnivåer anges i bilagan. Stipendiaten kommer att få ett bidrag för kostnaderna för vistelsen vid värdinstitutionen. Värdinstitutionen skall tillhandahålla tillräckliga

forskningsresurser och handledning åt stipendiaten, och stå för resekostnaderna mellan stipendiats ordinarie verksamhetsanläggning och värdinstitutionen. Kontrakt som tilldelats värdinstitutioner löper normalt högst fyra år.

SAMORDNING MED ANDRA GEMENSKAPSPROGRAM

För att säkerställa en jämnt hög kvalitet och anseende hos Marie Curie-stipendierna skall programmet för den mänskliga potentialen samordna de Marie Curie-stipendier som genomförts inom ramen för Femte ramprogrammets temaprogram.

Detta kommer att säkerställa att alla Marie Curie-stipendier, både inom temaprogram och övergripande program, har gemensamma regler i fråga om genomförandebestämmelser, stödberättigande, rättsliga och finansiella bestämmelser, varaktighet och normer. Dessutom inrättas ett enda inlämningsställe för förslag.

De gemensamma reglerna definieras i programmet för den mänskliga potentialen och kommer att tillämpas av alla program där finansiering av Marie Curie-stipendier är aktuell. Inom det nuvarande programmets ram kommer även regelbunden kontroll att göras av de Marie Curie-stipendier som finansierats genom Femte ramprogrammet. Genom temaprogrammen kommer programmet för den mänskliga potentialen att förse med all information som krävs för att genomföra sådana kontroller av Marie Curie-stipendier.

Genom programmet "Bekräftelse av gemenskapsforskningens internationella roll" tillhandahålls medel för stipendier åt unga forskare från utvecklingsländer (inbegripet tillväxtekonomierna och partnerländerna i Medelhavsområdet). Dessa kan därigenom komma till Europa och arbeta med projekt i upp till sex månader.

PRELIMINÄR TIDSPLAN¹¹

Utlysande av ansökningsomgång	Sista dag för mottagande av förslag ¹²	Datum då de första kontrakten förväntas börja löpa	Områden som omfattas av ansökningsomgången	Stipendier som omfattas av ansökningsomgången	Preliminär budget i % av total tillgänglig budget för ansökningsomgångar
16/03/99	17/05/99	Oktober 1999	Alla	Enskilda, återvändande, erfarna	11

¹¹ Den ansvarige generaldirektören får tidigarelägga eller skjuta upp utlysandet av ansökningsomgången med en månad. I så fall skall ett meddelande där potentiella sökande informeras om de nya datumen offentliggöras i Europeiska gemenskapernas officiella tidning på den ursprungliga dagen för utlysande av ansökningsomgången. Kommissionen förbehåller sig rätten att inte utnyttja hela den totala tillgängliga budgeten för varje ansökningsomgång. Den ansvarige generaldirektören får utlysa en andra ansökningsomgång om resultaten av den första ansökningsomgången inte medger att programmets mål uppnås.

¹² En enda ansökningsomgång kommer att utlysas och förbli öppen fram till den slutliga utvärderingen av stipendierna för enskilda, återvändande och erfarna forskare. Förslag kan lämnas in när som helst före den slutgiltiga tidsgränsen. De kommer att utvärderas regelbundet. Sista dag för mottagande anger sista dag för de utvärderingstillfällen som skall organiseras.

16/03/99	16/06/99	November 1999	Alla	Industristipendier	5
11/06/99	13/10/99	Mars 2000	Alla	Utvecklingsstipendier	4
11/06/99	13/10/99	Mars 2000	Alla	Utbildningsinstitutioner	11
16/03/99	15/03/00	Augusti 2000	Alla	Enskilda, återvändande, erfarna	9
15/02/00	03/10/00	Februari 2001	Alla	Industristipendier	4
16/03/99	13/09/00	Februari 2001	Alla	Enskilda, återvändande, erfarna	9
16/03/99	14/03/01	Augusti 2001	Alla	Enskilda, återvändande, erfarna	9
15/02/01	16/05/01	Oktober 2001	Alla	Utvecklingsstipendier	3
15/02/01	16/05/01	Oktober 2001	Alla	Utbildningsinstitutioner	11
15/02/01	03/10/01	Mars 2002	Alla	Industristipendier	4
16/03/99	12/09/01	Februari 2002	Alla	Enskilda, återvändande, erfarna	10
16/03/99	13/03/02	Augusti 2002	Alla	Enskilda, återvändande, erfarna	10

B. FÖRBÄTTRAD TILLGÅNG TILL FORSKNINGSFRASTRUKTURER

MÅL

Med forskningsinfrastrukturer avses anläggningar och institutioner som tillhandahåller grundläggande tjänster åt forskarsamhället. Detta innefattar bland annat enskilda storskaliga forskningsinstallationer, samlingar, särskilda livsmiljöer, bibliotek, databaser, samordnade grupper av små forskningsinstallationer, samt kompetenscentrum för infrastrukturer som tillhandahåller en tjänst till det vidare forskarsamhället utifrån en samling metoder och kunnande.

Med utgångspunkt från att det är de nationella myndigheternas ansvar att bygga upp och förvalta infrastrukturer har åtgärden "*Förbättrad tillgång till forskningsinfrastrukturer*" följande allmänna mål:

- Att främja nya möjligheter till gränsöverskridande tillgång till viktiga forskningsinfrastrukturer som är av intresse för gemenskapen.
- Att stimulera infrastrukturoperatörer och användare att samarbeta för att effektivare utnyttja forskningsinfrastrukturerna och därigenom förbättra de tjänster som tillhandahålls åt forskarsamhället.
- Att vidta samordnande, stödjande och stödåtgärder som säkerställer överensstämmelse med besläktade verksamheter inom andra särskilda program.

EFTERSTRÄVAT RESULTAT

"Gränsöverskridande tillgång till viktiga forskningsinfrastrukturer" förväntas

- ge cirka 8 000 forskare per 100 miljoner euro i finansiellt stöd tillgång till cirka 100 infrastrukturer förlagda till ett annat land än det där forskaren arbetar. Cirka 60 % av de berörda forskarna förväntas vara unga forskare (dvs. 35 år eller yngre), varav omkring hälften förväntas vara doktorander,
- göra det möjligt för forskare att öka sin vetenskapliga förståelse, förvärva bättre kunskap om viktiga metoder, upprätta nya användbara kontakter med andra forskare och institutioner och, i synnerhet när det gäller unga forskare, förbättra sina karriärmöjligheter.

"Nätverk för samarbete mellan infrastrukturer" förväntas främja samarbetet bland cirka 120 deltagare i tolv nätverk per 10 miljoner euro i finansiellt stöd. Omkring två tredjedelar av deltagarna förväntas vara infrastrukturoperatörer, inbegripet flera av de infrastrukturer som stöds inom ramen för systemet för gränsöverskridande tillgång.

"FoTU-projekt rörande forskningsinfrastruktur" förväntas stödja cirka åtta projekt per 10 miljoner euro i finansiellt stöd. Varje projekt förväntas leda till en ny teknik eller teknologi som i hög grad ökar tillgången inom de aktuella området.

GENOMFÖRANDE

B.1 GRÄNSÖVERSKRIDANDE TILLGÅNG TILL VIKTIGA FORSKNINGSFRASTRUKTURER

Med "viktig forskningsinfrastruktur" avses en infrastruktur som tillhandahåller tjänster av världsklass som är nödvändiga för att bedriva forskning av mycket hög kvalitet, vilket är ovanligt i Europa, som har investerings- eller driftskostnader som är relativt höga i förhållande till kostnaderna inom dess särskilda område, och som kan tillhandahålla adekvat vetenskapligt, tekniskt och logistiskt stöd till externa användare, i synnerhet förstagångsanvändare.

Målet med detta system är att främja nya möjligheter för forskarlag (inbegripet enskilda forskare) att få tillgång till de viktiga forskningsinfrastrukturer som är mest lämpade för deras arbete, oavsett var i medlemsstaterna eller i de associerade staterna som infrastrukturen finns.

Deltagare

Deltagare i detta system är rättssubjekt som förvaltar viktig forskningsinfrastruktur. Internationella organisationer som förvaltar viktig forskningsinfrastruktur i medlemsstaterna eller associerade stater får undantagsvis delta med finansiellt stöd från programmet, förutsatt att den finansierade tillgången kompletterar den berörda organisationens syfte och att den inte berättigar till stöd inom ramen för organisationens egna finansiella resurser. Normalt är viktiga forskningsinfrastrukturer förlagda till en enda anläggning, men en geografiskt spridd grupp av mindre anläggningar som kompletterar varandra kan också betraktas som viktig forskningsinfrastruktur, om anläggningarna erbjuder en enhetlig tjänst under en samordnad ledningsstruktur.

Systemet är tänkt att ha särskild betydelse för forskare som arbetar i regioner i gemenskapen där få sådana forskningsinfrastrukturer existerar. Användarna förväntas offentliggöra sina resultat inom rimlig tid. Systemet är tänkt att ge tillgång till infrastruktur för användare under kortare perioder, normalt högst tre månader beroende på typ av anläggning.

Gemenskapsfinansiering

Gemenskapens finansiering är avsedd att täcka 100 % av kostnaderna för resor och uppehälle vid besök till infrastrukturen av forskarlag som arbetar i andra medlemsstater och associerade stater än den där infrastrukturens ägare och operatör finns. Gemenskapsstödet täcker även upp till 100 % av de stödberättigande kostnaderna för att ge sådana forskarlag tillgång till infrastrukturen. Sådana kostnader beräknas antingen utifrån systemet för användaravgifter, som innefattar en sammansatt taxa som förhandlas fram med varje infrastrukturoperatör och som baseras på de faktiska driftskostnaderna, eller utifrån de faktiska extra kostnader som är förbundna med att göra infrastrukturen tillgänglig för de besökande forskarlagen. Stödberättigande kostnader innefattar inte bidrag till kapitalkostnader.

Kontrakt som härrör från den tredje ansökningsomgången förväntas ha följande utformning:

- Storleken på gemenskapens stöd för en infrastruktur förväntas i genomsnitt uppgå till 0,3 miljoner euro per år, dock inom intervallet 0,1-0,75 miljoner euro per år.

- Högst 20 % av den totala tillgång tillhandahållen av en infrastruktur kommer att finansieras via systemet, för att undvika att man blir beroende av systemet för driften av själva infrastrukturen.
- Stödets varaktighet är minst ett och högst fyra år.
- Alla kontrakt förväntas börja löpa den 1 november 2001.

Infrastrukturer med liknande ännu löpande kontrakt (t.ex. från den första ansökningsomgången) får ansöka om ytterligare stöd, även om man i ansökan bör ta vederbörlig hänsyn till den mängd tillgång som troligen kvarstår enligt deras ännu löpande kontrakt per 31 oktober 2001.

Offentliggörande av möjligheter

Förteckningen över utvalda infrastrukturer kommer därefter att offentliggöras på programmets hemsida på Internet för att informera forskare, som inom programmets ram önskar få tillgång till en av dessa infrastrukturer, om att de bör vända sig direkt till den berörda infrastrukturoperatören. Utvalda infrastrukturoperatörer kommer även att åläggas att regelbundet ombesörja offentliggörande i relevanta tidningar eller på Internet med information om tillgängliga möjligheter. Urvalet av användare görs av varje infrastrukturoperatör på grundval av det vetenskapliga eller tekniska värdet av förslag från potentiella användare. Förstagångs användare och användare från länder utan liknande infrastruktur kommer dock att prioriteras.

B.2 NÄTVERK FÖR SAMARBETE MELLAN INFRASTRUKTURER

Målet med detta system är att förändra den interna samordningen och fördelningen av resurser mellan infrastrukturoperatörer för att främja en samarbetskultur mellan dessa, att omvandla en kritisk massa för forskning till högpresterande metoder, instrument och tekniker, att sprida god praxis, att främja gemensamma protokoll och driftskompatibilitet, att uppmuntra överensstämmelse och att stimulera skapandet av "delade" och "virtuella" stora anläggningar.

Deltagare

Deltagare i dessa nätverk är förvaltare av forskningsinfrastruktur, forskarlag vid universitet, forskningscentrum och inom industrin, företrädare för användare av infrastrukturer, samt materietillverkare. Varje nätverk skall omfatta minst tre ömsesidigt oberoende rättssubjekt som förvaltar forskningsinfrastruktur och som kommer från minst tre olika länder bland medlemsstater och associerade stater. Nätverket måste samordnas av en av dessa rättssubjekt.

Gemenskapsfinansiering

Nätverk för samarbete mellan infrastrukturer kommer att genomföras som temanätverk. Gemenskapsstödet täcker upp till 100 % av de extra stödberättigande kostnaderna för att samordna och genomföra nätverket. För kontrakt från den tredje ansökningsomgången förväntas den årliga stödnivån för ett nätverk inte överskrida 0,03 miljoner euro per deltagare i genomsnitt för samtliga deltagare i nätverket. Ett nätverk varar i högst fyra år.

B.3 FOTU-PROJEKT RÖRANDE FORSKNINGSFRASTRUKTUR

Målet med detta system är att stödja gemensamma forskningsansträngningar som kan få omfattande betydelse för gemenskapen när det gäller att förstärka tillgången till och förbättra de tjänster som infrastrukturer tillhandahåller inom ett visst område. Sådana FoTU-projekt uppmuntras särskilt när de stödjer det arbete som utförs av nätverken för samarbete mellan forskningsinfrastrukturer enligt detta program eller de samordnade åtgärderna i det tidigare programmet för utbildning och rörlighet för forskare.

Deltagare

Deltagare i dessa projekt är förvaltare av forskningsinfrastruktur, forskarlag vid universitet, forskningscentrum och inom industrin, samt materielltillverkare. Varje projekt omfattar minst två ömsesidigt oberoende rättssubjekt som förvaltar forskningsinfrastruktur och som kommer från minst två länder bland medlemsstater och associerade stater. Projektet måste samordnas av en av dessa rättssubjekt.

Gemenskapsfinansiering

Gemenskapsstödet skall inte överstiga 50 % av projektets totala stödberättigande kostnader, och deltagandet sjunker ju närmare marknaden projektet finns. Beträffande rättssubjekt som inte för analytiska konton kommer de extra kostnader projektet medför att finansieras till 100 %. Kontrakten är inte avsedda att stödja införskaflande av kapitalvaror. Projekt från tredje ansökningsomgången förväntas vara upp till fyra år och omfatta minst tio års forskningsverksamhet.

B.4 RUNDABORDSKONFERENSER, STUDIEPANELER OCH UNDERSÖKANDE ARBETSGRUPPER

"*Rundabordskonferenser*" samlar förvaltare av liknande infrastrukturer som finansieras genom programmet (eller det tidigare programmet för utbildning och rörlighet för forskare), i syfte att samordna arbetet inom ramen för kontrakten. Målet är att utbyta erfarenheter, utöka enskilda kontraktsinnehavares forskningsansträngningar för att nå en kritisk massa, samt samarbeta med användarföreträdare. När rundabordskonferensens ämne är relevant för ett temaprogram kommer deltagare från det programmet att inbjudas till rundabordskonferensen. Sådana konferenser kan erhålla stöd som temanätverk, förutsatt att de omfattar minst tre infrastrukturoperatörer som från minst två olika medlemsstater eller associerade stater erhåller stöd avseende tillgång, inom ramen för detta eller det tidigare programmet för utbildning och rörlighet för forskare.

"*Studiepaneler*" skall undersöka programmets potentiella roll i förhållande till särskilda kategorier av forskningsinfrastruktur och särskilda forskningsområden.

"*Arbetsgrupper för undersökande forskning*" skall möjliggöra för potentiella deltagare vad gäller forskningsinfrastruktur, där det gränsöverskridande samarbetet tidigare varit begränsat, att undersöka möjligheterna att utarbeta ett förslag till ett nätverk för samarbete mellan infrastrukturer eller ett FoTU-projekt om forskningsinfrastruktur.

UTVÄRDERINGSKRITERIER

Urvalet av de förslag till gränsöverskridande tillgång som skall finansieras och stödbelopp som skall beviljas sker på grundval av följande kriterier:

- Infrastrukturens kvalitet, i synnerhet om den håller världsklass och kan tillhandahålla den senaste tekniska utrustningen för programmet.
- Kvaliteten på den forskning som externa användare kan bedriva vid infrastrukturen.
- Kvaliteten på det vetenskapliga, tekniska och logistiska stöd som tillhandahålls för dessa externa användare, inbegripet forskningsmiljöns kvalitet.
- Det intresse som nya användare från länder utan liknande infrastruktur visar för att använda infrastrukturen.
- Gemenskapsstödet kostnadseffektivitet.

Dessutom beaktas nyttan för gemenskapen när det gäller att förbättra den vetenskapliga och tekniska potentialen hos dess mindre gynnade regioner. Samtidigt som den överskuggande betydelsen av vetenskapligt eller tekniskt värde och kostnadseffektiviteten beaktas i urvalsprocessen, kommer förslag från infrastrukturer i gemenskapens mindre gynnade regioner att gynnas framför andra förslag med motsvarande värde och kostnadseffektivitet. För de infrastrukturer som redan deltar i kontrakt avseende liknande verksamheter inom ramen för detta eller tidigare ramprogram, kommer även eventuella utvärderingar efter halva eller hela tiden som genomförts inom ramen för dessa program att beaktas när förslag väljs ut och stödbelopp fastställs.

Förslag till nätverk för samarbete, rundabordskonferenser och arbetsgrupper väljs utifrån vilka möjligheter de har att förstärka tillgången till, och de tjänster som tillhandahålls av, forskningsinfrastrukturer som har ett gemenskapsintresse, och utifrån deltagarnas förmåga att effektivt samordna nätverkets verksamhet (eller arbetsgruppernas verksamhet).

FoTU-projekten väljs ut på grundval av sitt vetenskapliga nytänkande, forskningsmetodens och arbetsplanens kvalitet, projektets möjligheter att öka tillhandahållandet av infrastruktur i Europa, det generella intresse som infrastrukturoperatörer inom området och användarsamhället visar, samt projektledningens kvalitet och partnernas kompetens.

En del av de allmänna utvärderingskriterier som anges i utvärderingsmanualen, dvs. i) vetenskaplig och teknisk kvalitet samt innovation, ii) mervärde för gemenskapen och bidraget till EU:s politik, och v) ledning och resurser, ingår redan i de programspecifika kriterier som anges ovan. Andra kriterier, dvs. iii) bidraget till gemenskapens sociala mål och iv) ekonomisk utveckling och vetenskapliga och tekniska utsikter, spelar en obetydlig roll med tanke på denna verksamhets art, och skall därför inte beaktas.

SAMORDNING MED ANDRA VERKSAMHETER

Denna åtgärd kommer att vara tätt knuten till besläktade verksamheter inom Femte ramprogrammet, för att säkerställa att metoden för stöd till forskningsinfrastrukturer är enhetlig och samordnad. Detta program skall i synnerhet

- utforma och offentliggöra en "karta" där det för samtliga kategorier av forskningsinfrastruktur framgår inom vilket eller vilka särskilda program stöd kan sökas,
- offentliggöra en årlig sammanfattande rapport om alla åtgärder som vidtagits inom ramen för Femte ramprogrammet till stöd för forskningsinfrastrukturer, inklusive en förteckning över alla kontrakt som slutits under året.

Denna åtgärd skall även samordnas med det särskilda programmet "Att bekräfta gemenskapsforskningens internationella roll", i synnerhet när det gäller förhållandet till internationella organisationer och globala initiativ för forskningsinfrastrukturer.

PRELIMINÄR TIDSPLAN¹³

Utlysande av ansökningsomgång	Sista dag för mottagande av förslag	Prel. startdatum för de första kontrakten	Typ av projekt som omfattas av ansökningsomgången	Preliminär budget i % av total tillgänglig budget för ansökningsomgångar
16/03/99	04/05/99	Januari 2000	Tillgång till forskningsinfrastrukturer	65
			Nätverk för samarbete mellan forskningsinfrastrukturer	
			FoTU-projekt rörande forskningsinfrastruktur	
16/11/99	15/02/00	November 2000	Nätverk för samarbete mellan forskningsinfrastrukturer	5
			Rundabordskonferenser (temanätverk) och undersökande	
15/11/00	15/02/01	November 2001	Tillgång till forskningsinfrastrukturer	30
			Nätverk för samarbete mellan forskningsinfrastrukturer	
			FoTU-projekt rörande forskningsinfrastruktur	
			Rundabordskonferenser (temanätverk) och undersökande	

¹³ Den ansvarige generaldirektören får tidigarelägga eller skjuta upp utlysandet av ansökningsomgången med en månad. I så fall skall ett meddelande där potentiella sökande informeras om de nya datumen offentliggöras i Europeiska gemenskapernas officiella tidning på den ursprungliga dagen för utlysande av ansökningsomgången. Kommissionen förbehåller sig rätten att inte utnyttja hela den totala tillgängliga budgeten för varje ansökningsomgång. Den ansvarige generaldirektören får utlysa en andra ansökningsomgång om resultaten av den första ansökningsomgången inte medger att programmets mål uppnås.

C. FRÄMJANDE AV VETENSKAPLIG OCH TEKNISK KVALITET

MÅL

Vetenskaplig och teknisk kvalitet är nödvändigt för att Europa skall lyckas i den konkurrenspräglade miljö som kännetecknar internationell forskning och vetenskaplig utveckling. Genom att främja kvalitet hoppas man kunna uppmuntra de duktigaste personerna och forskarlagen att delta och engagera sig i den europeiska forskningen, och synliggöra de utmärkta forskningsresultat som europeiska forskare producerar. Samtidigt är det viktigt att förbättra bilden av vetenskap och forskning i samhället så att en gynnsam miljö för forskning och teknisk utveckling kan skapas, särskilt för verksamheter som bedrivs inom gemenskapens ramprogram. Vetenskaplig verksamhet och forskning kan endast bli framgångsrik och få förväntad gynnsam inverkan om medborgarna utvecklar en grundförståelse för forskning och vetenskap och får en samlat positiv bild av relevanta verksamheter och deras resultat.

EFTERSTRÄVAT RESULTAT

"Vetenskapliga konferenser på hög nivå" förväntas

- ge stöd till sammanlagt 1 000 vetenskapliga konferenser av olika slag,
- omfatta över 100 000 deltagare.

"Utmärkelser" förväntas

- ge rörlighet åt cirka 10 000 studenter,
- beröra cirka 500 lag med etablerade forskare.

"Verksamhet för att öka allmänhetens medvetande" förväntas

- stödja mellan 20 och 30 nätverk för samarbete,
- beröra cirka 100 till 150 partner,
- stödja "Europeiska vetenskaps- och teknikveckan" och tillhandahållandet av vetenskaplig information via elektroniska nätverk som når hundratusentals europeiska medborgare.

GENOMFÖRANDE

C.1 VETENSKAPLIGA KONFERENSER PÅ HÖG NIVÅ

Vetenskapliga konferenser på hög nivå bidrar till forskningens utveckling genom utbyte mellan forskare, och till att skapa förutsättningar för erfarna forskare på en mycket hög nivå av forskning och teknisk utveckling att dela med sig av sin kunskap och erfarenhet till den yngre generationen. Vetenskapliga konferenser skapar även en ram för nätverk mellan forskare som är medborgare i en medlemsstat eller associerad stat och som verkar utanför sin hemstat, så att kontakter och vetenskapliga relationer med europeiska kolleger kan byggas upp och bevaras.

Deltagare

Deltagare är rättssubjekt inom alla vetenskapliga forskningsområden, som är etablerade i en medlemsstat eller associerad stat och som vill organisera en vetenskaplig konferens med deltagande av forskare ur ett tvärsnitt av de olika forskarsamhällena. Forskare med gemenskapsfinansiering som deltar i vetenskapliga konferenser är normalt medborgare i en medlemsstat eller en associerad stat. Detta innefattar personer som vid den aktuella tidpunkten är aktiva vid laboratorier eller institutioner förlagda utanför medlemsstater och associerade stater. Medborgare i tredje land kan erhålla stöd om de är bosatta i gemenskapen sedan minst fem år tillbaka, eller om de närvarar i egenskap av talare eller forskningsarrangörer. Konferensarrangörerna skall uppmuntra deltagande av kvinnliga forskare.

Stödkriterier

Fyra kategorier av vetenskapliga konferenser på hög nivå är berättigade till stöd. Arrangemang i flera delar uppmuntras. Även kombinationer av olika typer av arrangemang är stödberättigade-

- Eurokonferenser, där etablerade forskare och unga forskare träffas i syfte att främja vetenskapliga framsteg och unga forskares utbildning. Sådana konferenser varar normalt högst sju dagar och samlar upp till 150 deltagare.
- Eurokurser, -arbetsgrupper och -ferieskolor, ger etablerade forskare möjlighet att dela med sig av sin kunskap och erfarenhet till den yngre generationen av europeiska forskare. Dessa arrangemang varar normalt i högst 30 dagar och har upp till 50 deltagare (Eurokurser och -arbetsgrupper) respektive 150 deltagare (Euroferieskolor).
- Stora konferenser, med över 150 deltagare.
- Icke-traditionella konferenser som till exempel elektroniska konferenser, dvs. virtuella konferenser, virtuella kurser, virtuella arbetsgrupper och virtuella skolor, eller konferenser som yngre forskare anordnar för andra unga forskare (PhD-konferenser). Användning av elektroniska bredbandsnät uppmuntras särskilt för att möjliggöra interaktion i realtid.

För att beviljas stöd måste arrangemangen anordnas i en medlemsstat eller associerad stat. De är inte stödberättigade om de organiseras i vinstsyfte eller äger rum inom sex månader efter den tillämpliga tidsgränsen för mottagande av ansökningar.

UTVÄRDERINGSKRITERIER

Urvalet av vetenskapliga konferenser på hög nivå sker utifrån följande kriterier:

- Det föreslagna ämnets intresse för ett bredare forskarsamhälle.
- Det föreslagna konferensprogrammets kvalitet.
- Konferensens betydelse för utbildningen av den yngre generationen europeiska forskare.
- Arrangemangens mervärde för gemenskapen.

Gemenskapsfinansiering

Vetenskapliga konferenser på hög nivå skall genomföras som stödåtgärder. Gemenskapsstödet är avsett att bidra till följande utgifter:

- (A) Upp till 100 % av utgifterna för deltagande av unga forskare som verkar i en medlemsstat eller associerad stat vid tiden för arrangemanget (resor, uppehälle och deltagaravgifter).
- (B) Upp till 100 % av utgifterna för deltagande av forskare som verkar utanför medlemsstater och associerade stater vid tiden för arrangemanget (resor, uppehälle och deltagaravgifter).
- (C) Upp till 50 % av utgifterna för deltagande av inbjudna talare och forskningsarrangörer (resor och uppehälle).
- (D) Organisationsutgifter (hyra av lokal och utrustning, publicitet, tillhandahållande av materiel för utbildning under konferenser etc.).

Gemenskapsstödet för de olika typerna av stödberättigade konferenser fördelar sig på följande sätt:

- Eurokonferenser, -kurser, -arbetsgrupper och -ferieskolor: kostnadskategori A, B, C och D.
- Stora konferenser: kategori (A).
- Icke-traditionella konferenser: elektroniska konferenser (kategori D), PhD-konferenser (kategori A, B, C och D).

Kontrakt med konferensarrangörer överstiger normalt inte 0,280 miljoner euro och 0,050 miljoner euro för varje arrangemang som omfattas av kontraktet. Högre stödnivåer beviljas endast då detta är väl motiverat.

C.2 UTMÄRKELSER FÖR FORSKNINGARBETE PÅ HÖG NIVÅ

Utmärkelser ger offentligt erkännande och synliggör europeiska forskare som framgångsrikt slutfört ett europeiskt forskningssamarbete med utmärkta vetenskapliga eller tekniska resultat. Utmärkelser för yngre personer som har gjort anmärkningsvärda vetenskapliga insatser redan i gymnasiet eller på högskolan motiverar dessa personer att fortsätta sina ansträngningar till gagn för Europas vetenskapliga och tekniska framtid. Även jämnåriga uppmuntras att aktivt intressera sig för vetenskap och forskning.

Det finns tre typer av utmärkelser¹⁴:

Descartes-priset, för utmärkta vetenskapliga och tekniska insatser till följd av europeiskt forskningsarbete.

Arkimedes-priset, för studenter vid högre utbildningsinstitutioner i Europa och som har utvecklat originella vetenskapliga eller tekniska resultat från originella vetenskapliga idéer eller koncept inom områden som är av betydelse för den europeiska vetenskapsutvecklingen.

¹⁴ Förfaranden och kriterier för utvärdering, inbegripet deras relativa viktvärden, beskrivs i den reviderade handboken för utvärdering av förslag inom Femte ramprogrammet, som har antagits av kommissionen.

Europeiska unionens tävling för unga forskare, som syftar till att finna vetenskapliga talanger i åldrarna 15 till 20 år.

DESCARTES-PRIS

Deltagare

Deltagare i tävlingen är forskare som genom europeiskt forskningssamarbete uppnått utmärkta vetenskapliga eller tekniska resultat.

Stödkriterier

Ansökningar om Descartes-priset får lämnas in direkt av projektgruppens medlemmar eller så kan nomineringar föreslås av tredje part på projektgruppens vägnar. Ansökningarna måste lämnas in av rättssubjekt.

Tävlingen är öppen för alla vetenskapsområden, inbegripet samhällsvetenskap och ekonomi.

De projekt som lämnas in för beaktande måste vara resultatet av ett europeiskt forskningssamarbete, som involverat forskarlag etablerade i medlemsstater eller associerade stater. Minimikravet är två ömsesidigt oberoende rättssubjekt som är etablerade i två olika medlemsstater eller i en medlemsstat och en associerad stat.

Utvärderingskriterier

Utmärkelser kommer att tilldelas för projekt som på bästa sätt påvisar följande:

- **Vetenskaplig kvalitet** när det gäller kvaliteten på de uppnådda resultaten, bidrag till att behandla viktiga vetenskapliga och tekniska frågor samt graden av innovation och framtagande av ny teknik.
- Ett **europeiskt mervärde** när det gäller kvaliteten på gränsöverskridande samarbete och kombination av kompletterande sakkunskap och resurser samt betydelsen av forskningsresultaten med hänsyn till gemenskapens politik och prioriteringar inom området för forskning och teknisk utveckling.

Urvalsförfarande

En jury kommer att utses. Medlemmarna kommer att vara framstående personer från den akademiska världen, näringslivet och offentlig verksamhet och sammanföra ett mycket brett spektrum av vetenskapsområden. Juryn kommer att bistås av expertpaneler. En tredjedel av jurymedlemmarna skall bytas ut varje år.

Descartes-priset kommer att utdelas efter ett urvalsförfarande i två steg.

Först kommer alla kvalificerade projekt att överlämnas till de tillämpliga expertpanelerna. De kommer att göra ett förhandsurval och föreslå ett antal projekt, och de kommer att motivera sitt förhandsurval både vad gäller kvalitet och antal samt i enlighet därmed färdigställa en kort rapport om varje förordat projekt. Slutlistan över valda projekt kommer därefter att överlämnas till juryn som kommer att besluta om utdelningen av Descartes-priset till en eller flera av kandidaterna.

Vid fastställandet av det slutliga antalet pris som skall utdelas kommer juryn i synnerhet att beakta urvalskriterierna och den tillgängliga budgeten.

Gemenskapsfinansiering

Priserna kommer att finansieras som "stödåtgärder". Gemenskapsfinansieringen kommer att täcka följande:

- Kommissionens utdelning av prispengar och/eller motsvarande utmärkelse för de bästa deltagarna. (Priserna kommer att delas ut på grundval av att de förväntas användas för främjande av vetenskap och teknik). Som vägledning kan anges att prissummorna kommer att uppgå till omkring
- Upp till 100 % av kostnaderna i samband med förberedelserna och den praktiska organisationen av utdelingsceremonin.

ARKIMEDES-PRIS

Deltagare

Deltagare i tävlingen är studerande vid europeiska högskolor.

Stödkriterier

Ansökningar om Arkimedes-priset får lämnas in av de studerande själva eller så kan nomineringar föreslås av tredje part på de studerandes vägnar. Ansökningarna måste lämnas in av rättssubjekt.

Kandidaterna måste vara fysiska personer (för ett lag gäller reglerna om stödkriterier alla lagmedlemmar) som

- är medborgare i en medlemsstat eller associerad stat eller bosatta i gemenskapen sedan minst fem år tillbaka, och
- är inskrivna vid en högskola i en medlemsstat eller associerad stat,
- och som följer ett program vid ett universitet (eller en motsvarande högskola) som leder till en grundexamen eller motsvarande vilken kvalificerar innehavaren att fortsätta direkt med en doktorsutbildning eller motsvarande.

För läsåret 2000-2001 måste de vetenskapliga och tekniska resultat som presenteras beröra ett av de teman eller en av de uppgifter som anges i ansökningsomgången och måste stödjas av en erkänd vetenskaplig institution. Det andra Arkimedes-priset omfattar följande fyra särskilda teman eller uppgifter: Hjälpmedel för funktionshindrade, ökenspridning och torka, matematiska modeller för samhällsvetenskap och ekonomi, nya mediciner från naturliga källor.

Utvärderingskriterier

Utmärkelser kommer att tilldelas för projekt som på bästa sätt påvisar följande:

- **Vetenskaplig kvalitet**, dvs. kreativitet och originalitet vad gäller resultaten i linje med det relevanta temat eller den relevanta uppgiften.

- **En europeisk dimension/ett europeiskt mervärde:** Betydelsen av forskningsresultaten på europeisk nivå. Projekt som kan visa att de uppstått genom europeiskt lagarbete kommer att erhålla ytterligare erkännande.

Urvalsförfarande

En jury bestående av medlemmar från den akademiska världen, näringslivet och offentlig verksamhet kommer att tillsättas och skall sammanföra ett mycket brett spektrum av vetenskapliga och tekniska intressen. Juryn kommer att bistås av expertpaneler. En tredjedel av jurymedlemmarna skall bytas ut varje år.

Arkimedes-priset kommer att utdelas efter ett förfarande i två steg. Först kommer alla kvalificerade projekt att överlämnas till de tillämpliga expertpanelerna. De kommer att göra ett förhandsurval och föreslå ett antal projekt, och de kommer att motivera sitt förhandsurval både vad gäller kvalitet och antal samt i enlighet därmed färdigställa en kort rapport om varje förordat projekt. Slutlistan över valda projekt kommer därefter att överlämnas till juryn som kommer att besluta om utdelningen av Arkimedes-priset till en eller flera av kandidaterna.

Vid fastställandet av det slutliga antalet pris som skall utdelas kommer juryn i synnerhet att beakta urvalskriterierna och den tillgängliga budgeten.

Gemenskapsfinansiering

Priserna kommer att finansieras som "stödåtgärder". Gemenskapsfinansieringen kommer att täcka följande:

- Kommissionens utdelning av prispengar och/eller motsvarande utmärkelse. Prispengarna kommer att utgöra en rättighet för prisvinnarna att erhålla finansiering för att förbättra och utveckla sin framtida vetenskapliga karriär och kommer att uppgå till 50 000 euro i medeltal per pristagare.
- Upp till 100 % av kostnaderna i samband med förberedelserna och den praktiska organisationen av utdelningsceremonin.

EUROPEISKA UNIONENS TÄVLING FÖR UNGA FORSKARE

Deltagare

Deltagare är rättssubjekt som organiserar tävlingar på nationell nivå och ungdomar vars projekt valts ut inom ramen för dessa tävlingar.

Tävlande är unga forskare som har vunnit första pris i en nationell tävling för unga forskare.

Stödkriterier

De tävlande väljs ut av en jury för respektive nationella tävling för att lägga fram sitt projekt vid EU-tävlingen. De är förstapristagare.

De länder som deltar är medlemsstater, associerade stater och länder med vilka kommissionen på regeringsnivå har kommit överens om ett deltagande i tävlingen.

Tävlingen är öppen för bidrag från alla europeiska länder som organiserar en nationell tävling för unga forskare. Ett deltagande i EU-tävlingen beviljas dock endast till organisationer som tillhandahåller lämpligt underlag som styrker att i) de organiserat ett rättvist, öppet och opartiskt förhandsurval på nationell nivå, ii) att tävlingen är öppen för alla vetenskapliga områden och iii) att organisationen godkänts officiellt av det berörda ministeriet i det egna landet.

Tävlingsbidrag kan endast tas i beaktande om de kommer från kandidater som vid tillfället för EU-tävlingen

- är fysiska personer som valts av en medlemsstat eller en associerad stat,
- är i åldern 15-20 år,
- inte har slutfört mer än ett års högre utbildning,
- har erhållit förstapris i en nationell tävling för unga forskare, och
- inte tidigare har deltagit en EU-tävlingen, även om det projekt som avses som bidrag är ett annat.

Projekt godkänns inom alla vetenskapliga områden. Projekt kan ha utarbetats av enskilda deltagare eller grupper bestående av högst tre personer. Reglerna gällande ålder och utbildning gäller för alla medlemmar i gruppen.

Utvärderingskriterier

Urvalet görs på grundval av följande vetenskaplig kompetens: Originalitet och kreativitet vid fastställandet av och infallsvinkeln för det grundläggande problemet; skicklighet, omsorg och noggrannhet vid utformandet och utförandet av forskningsprojektet; fullföljandet av projektet från början till slut; presentation och förmåga att diskutera projektet med jurymedlemmarna.

Vid tillämpningen av dessa kriterier skall de tävlandes ålder och utbildningsnivå beaktas.

Urvalsförfarande

Juryn bedömer först alla projekt och utarbetar en preliminär bedömningslista. De tävlande måste presentera sina respektive projekt vid tävlingen. Jurymedlemmarna har då möjlighet att förbättra den preliminära bedömningen på grundval av dessa presentationer och ytterligare intervjuer och diskussioner med de tävlande.

Juryn fattar ett slutligt beslut och ger ut en förteckning över pristagarna.

Juryn består av framstående forskare från olika deltagarländer och sammanför ett mycket brett spektrum av vetenskapsområden. En ordförande skall utses varje år. Upp till en tredjedel av jurymedlemmarna skall bytas ut varje år.

Närmare uppgifter om den praktiska organisationen av EU-tävlingen för unga forskare anges i tävlingsreglerna.

Gemenskapsfinansiering

Priserna kommer att finansieras som "stödåtgärder". Gemenskapsfinansieringen kommer att täcka följande:

- Kommissionens utdelning av prispengar och/eller motsvarande utmärkelse. De prispengar som utses ovan kommer att fastställas till 5 000 euro för var och en av de tre förstapristagarna, 3 000 euro för var och en av de tre andrapristagarna och 1 500 euro för var och en av de tre tredjepristagarna.
- Upp till 100 % av kostnaderna i samband med förberedelserna och den praktiska organisationen av utdelningsceremonin.

C.3 HÖJA ALLMÄNHETENS MEDVETANDE

Det främsta målet är att höja allmänhetens medvetande om forskning och teknisk utveckling, särskilt inom ramen för de europeiska forskningsprogrammen, och därigenom minska avståndet mellan forskningen i dess europeiska dimension och allmänheten. Därigenom bör Europas medborgare få en bättre förståelse både av den positiva betydelse som forskning och teknik har för deras dagliga liv och för begränsningar och möjliga konsekvenser av den vetenskapliga och tekniska utvecklingen. Verksamheten syftar även till att höja forskarnas medvetenhet om frågor och ämnen som är viktiga för allmänheten.

Där så är möjligt kommer verksamheten att bygga på eller komplettera nationell verksamhet.

Deltagare

Deltagare är rättssubjekt som är etablerade i en medlemsstat eller associerad stat och som är yrkesmässigt inbegripna i forskningskommunikation och forskningsmedvetande, samt opartiska organ som deltar i spridning, främjande och användning av balanserad och faktamässig vetenskaplig information. Begreppet vetenskapsinformation innefattar särskilt media, framställare av läromedel, vetenskaps- och teknikmuseer, leverantörer av forskningsrelaterade elektroniska informationstjänster etc.

Stödkriterier

Följande verksamheter är berättigade till stöd: -

- Förslag till temanätverk för utbyte av erfarenheter, kunskap, kunnande och bästa metoder. (Nätverken skall vara två till tre år).

Helst skall nätverken omfatta minst fem icke anslutna partner etablerade i minst tre medlemsstater eller associerade stater. Minst en av dessa partner måste vara etablerad i en medlemsstat.

- Förslag till stödåtgärder för utprovning av bästa metoder, demonstration av nya tillvägagångssätt, analys av metoder och i samband med "Europeiska vetenskaps- och teknikveckan" (se nedan) en direkt demonstration av vetenskap och teknik inför allmänheten.

Helst skall stödåtgärderna omfatta minst tre av varandra oberoende parter etablerade i minst tre medlemsstater eller associerade stater. Minst en av dessa partner måste vara etablerad i en medlemsstat. Kompletterande åtgärder som omfattar färre partner kan komma i fråga om ett åtagande görs att producera överförbara resultat som kan användas av aktörer utanför respektive projekt.

UTVÄRDERINGSKRITERIER

Urvalet av förslag som skall få gemenskapsstöd sker efter utvärdering enligt följande kriterier som anges i beslutet om Femte ramprogrammet:

- Vetenskapligt eller tekniskt värde och innovation.
- Mervärdet för gemenskapen och bidraget till EU:s politik.
- Bidrag till gemenskapens sociala mål.
- Resurser, partnerskap och ledning.

Förslagen får utgöras av nya projekt eller initiativ som uppfyller ovanstående kriterier. Alternativt kan förslag väljas som syftar till att ge framgångsrika nationella initiativ en europeisk dimension.

Prioriteringar 2001

Förslagen skall omfatta minst ett av följande områden: -

• Område 1: Dialog med allmänheten

Mål: Undersöka hur allmänheten kan delta i diskussioner som rör forskningspolitik. Syftet är att ta reda på hur erfarenheter kan utbytas och spridas i Europa.

Förslagen kan bygga på erfarenheter från liknande initiativ på lokal eller nationell nivå, t.ex. följande:

- S.k. deliberative polling (undersökning av informationens genomslagskraft på utvalda grupper)
- Ständiga rådgivande paneler
- Målgrupper
- Medborgarjuryer
- Samrådskonferenser
- Dialoger med intressenter
- Internet-dialoger

Ett förslag kan omfatta alla slags vetenskapsområden, inbegripet samhällsvetenskap och ekonomi, men måste direkt beröra den breda allmänhetens intressen.

• Område 2: Medias och forskningsinformatörernas roll

Mål: Undersöka metoder och kanaler som används för att tillhandahålla allmänheten, i synnerhet ungdomar, vetenskapsrelaterad information, identifiera bästa metoder, och utarbeta och demonstrera nya tillvägagångssätt för att förbättra spridningen av vetenskapsrelaterad information. De främsta målgrupperna är icke-specialiserade tidningar, TV, Internet, museer med vetenskaplig inriktning och vetenskapssentra.

Särskild uppmärksamhet bör ägnas sådana faktorer inom berörda yrken (t.ex. forskare, forskningsinformatörer och sakkunniga kommentatorer, vetenskapsjournalister och vetenskapsskribenter samt politiska beslutsfattare som sysslar med forskningsfrågor) som påverkar allmänhetens syn på forskning och forskningens roll i samhället.

• **Område 3: Europeiska vetenskaps- och teknikveckan november 2002**

Mål: Visa och förklara forskningens inverkan på samt användning och tillämpning i de europeiska medborgarnas vardag på ett för den breda allmänheten tillgängligt sätt. Ett förslag kan omfatta alla slags vetenskapsområden, inbegripet samhällsvetenskap och ekonomi. Fördelarna med att genomföra förslaget på gemenskapsnivå skall framgå.

Förslagen kan innebära följande:

- Att aktiviteter som har inletts på nationell nivå (t.ex. gemensamma projekt och tävlingar) slutförs på gemenskapsnivå.
- Att evenemang eller aktiviteter anordnas och sedan sprids på nationell nivå (t.ex. vetenskapliga utställningar, videofilmer och program).
- Att man på Europainivå anordnar evenemang eller aktiviteter som inte har något självklart forum på nationell nivå, eller vars potential bättre kan utnyttjas på transnationell nivå.
- Aktiviteter som kompletterar kommissionens egna projekt för att göra de europeiska medborgarna bekanta med målen för gemenskapens forskningsprogram.

Potentiella leverantörer vars förslag blivit godkända som verksamhet som stödjer Europeiska vetenskaps- och teknikveckan kommer att bjudas in till ett samordningsmöte (eller -möten) i Bryssel innan kontraktet färdigställs. Syftet är att komma överens om ett ömsesidigt bindande tidsschema, fastställa datum för veckan (preliminärt i november 2002) och diskutera andra frågor som underlättar ett framgångsrikt genomförande av veckan. Tidsramen för att förbereda de aktiviteter som föreslås för vetenskaps- och teknikveckan bör inte överskrida nio månader.

SAMORDNING MED ANDRA VERKSAMHETER

Denna del av programmet kommer att vara tätt knuten till besläktade verksamheter inom Femte ramprogrammet, för att säkerställa ett enhetligt och samordnat tillvägagångssätt. Detta gäller särskilt fastställande av de vetenskapliga och tekniska områden där riktade initiativ för att höja allmänhetens medvetande är särskilt intressanta och lovande.

PRELIMINÄR TIDSPLAN¹⁵

Utlysande av ansökningsomgång	Sista dag för mottagande av förslag	Datum då de första kontrakten förväntas börja löpa	Områden som omfattas av ansökningsomgångarna	Typ av projekt som omfattas av ansökningsomgången	Preliminär budget i % av total tillgänglig budget för ansökningsomgångar
16/03/99 ¹⁶	02/06/99	Oktober 1999	Alla	Vetenskapliga konferenser på hög nivå	20
	01/02/00	Juni 2000	Alla	Vetenskapliga konferenser på hög nivå	20
	01/02/01	Juli 2001 (*)	Alla	Vetenskapliga konferenser på hög nivå	20
	01/02/02	Juli 2002 (*)	Alla	Vetenskapliga konferenser på hög nivå	11
01/12/99	17/03/00	November 2000	Alla	Descartes-pris	2
04/12/00	06/04/01	November 2001	Alla	Descartes-pris	2
03/12/01	05/04/02	November 2002	Alla	Descartes-pris	2
01/12/99	29/06/00	December 2000	Särskilda teman	Arkimedes-pris	1.5
04/12/00	29/06/01	December 2001	Särskilda teman	Arkimedes-pris	1.5
03/09/01	15/03/02	Juni 2002	Särskilda teman	Arkimedes-pris	1.5
16/03/99	02/06/99	Februari 2000	Vetenskaps- och teknikveckan, samarbetsnätverk	HÖJA ALLMÄNHETENS MEDVETANDE	5
15/01/00	15/04/00	Oktober 2000	Alla	HÖJA ALLMÄNHETENS MEDVETANDE	4
03/04/01	02/07/01	December 2001	Alla	HÖJA ALLMÄNHETENS MEDVETANDE	4
15/01/02	15/04/02	Oktober 2002	Alla	HÖJA ALLMÄNHETENS MEDVETANDE	4

Anmärkning: (*) Tidigaste datum för stödberättigade arrangemang den följande månaden.

¹⁵ Den ansvarige generaldirektören får tidigarelägga eller skjuta upp utlysandet av ansökningsomgången med en månad. I så fall skall ett meddelande där potentiella sökande informeras om de nya datumen offentliggöras i Europeiska gemenskapernas officiella tidning på den ursprungliga dagen för utlysande av ansökningsomgången. Kommissionen förbehåller sig rätten att inte utnyttja hela den totala tillgängliga budgeten för varje ansökningsomgång. Den ansvarige generaldirektören får utlysa en andra ansökningsomgång om resultaten av den första ansökningsomgången inte medger att programmets mål uppnås.

¹⁶ En enda ansökningsomgång kommer att utlysas och förbli öppen fram till den slutliga utvärderingen. Förslag kan lämnas in när som helst före detta datum. De kommer att utvärderas regelbundet. Sista dag för mottagande anger sista dag för de utvärderingstillfällen som skall organiseras.

D. NYCKELÅTGÄRD: ATT FÖRBÄTTRA DEN SOCIOEKONOMISKA KUNSKAPSBASEN

MÅL OCH FORSKNINGSTEMAN

Målet för denna nyckelåtgärd är att öka vår förståelse av de pågående strukturförändringarna i det europeiska samhället för att finna metoder att hantera förändring och uppmuntra Europas medborgare att mer aktivt bidra till att forma sin egen framtid. För att åstadkomma detta måste de huvudutvecklingar som genererar dessa förändringar analyseras, förhållandet mellan teknik, sysselsättning och samhälle analyseras, deltagandemekanismer för gemensamma insatser på alla förvaltningsplan omvärderas och nya utvecklingsstrategier som bidrar till en ökad tillväxt och sysselsättning och till ekonomisk och social sammanhållning utarbetas.

STRATEGI FÖR ATT GENOMFÖRA NYCKELÅTGÄRDEN

Huvudpunkterna är följande:

- * Upprättande av en övergripande ram för forskningens vetenskapliga och politiska inriktning. Forskningsteman för denna ram har utvecklats för att ge forskarsamhället en stabil referenspunkt med riktlinjer som tydligt visar vilka grundläggande problem som måste lösas. Den övergripande ramen tillhandahåller även den grund utifrån vilken varje ansökningsomgångs prioriterade forskningsuppgifter väljs ut.
- * Upprättande av en dialog mellan forskare, samhället, organisationer, politiska beslutsfattare och kommissionen. Detta innefattar formella samrådsförfaranden och löpande samarbete mellan dessa aktörer, via arbetsgrupper och seminarier samt lämpliga stödåtgärder och spridning av information. En omfattande dialog av detta slag skall föras på alla stadier i nyckelåtgärdens genomförande: fastställande av forskningsuppgifter för varje ansökningsomgång, utnyttjande av forskningsresultat och fastställande av konkreta politiska val.
- * Utlysande av ansökningsomgångar, som är det viktigaste forskningsinstrumentet inom denna nyckelåtgärd. De olika ansökningsomgångarnas forskningsuppgifter kommer att röra frågor inom den övergripande ramen och styras av dialogen med forskarsamhälle och politiker.
- * Organisation av informationsspridning: ytterst hänger nyckelåtgärdens framgång på effektivitet i spridningen och utnyttjandet av forskningsresultat. Detta uppnås genom olika mekanismer, till exempel att samla projekt kring gemensamma teman eller utarbeta rapporter som uppmärksammar beslutsfattarna på politiska valmöjligheter. Informationsspridning innefattar flera verksamheter, till exempel arbetsgrupper, publicering och upprättande av databaser med relevant information.

EFTERSTRÄVAT RESULTAT

Genomförandet av denna nyckelåtgärd bör ge följande resultat:

1. Ökad rörlighet för europeiska forskare inom samhällsvetenskap och relevanta delar av humaniora, samt utveckling av europeiska infrastrukturer för samhällsvetenskap. Särskilda mål innefattar:

- att redogöra för hur denna nyckelåtgärd bidragit till att skapa ett europeiskt samhällsvetenskapligt forskarsamhälle,
 - att upprätta databaser över pågående forskning inom EU inom de forskningsområden som omfattas av denna nyckelåtgärd,
 - att utvärdera hur denna nyckelåtgärd bidragit till att utveckla europeiska infrastrukturer för samhällsvetenskap.
2. Europeisering av socioekonomisk forskning, främjande av forskning om specifikt "europeiska" socioekonomiska frågor, bättre jämförande analyser av lokala, regionala och nationella data. Särskilda mål innefattar:
- att öka forskningsstödet för viktiga europeiska politiska områden,
 - att i högre grad inlemma socioekonomiska aspekter i FoTU och annan politik på EU-nivå.
3. Spridning och utnyttjande av forskningsresultat, inbegripet förbättrad dialog mellan forskare och politiker, samt förbättrad tillgång till och användarvänlighet hos de resultat som skall tjäna de europeiska medborgarna¹⁷. Särskilda mål innefattar:
- att förbättra tillgången till de rapporter som resulterar ur nyckelåtgärden, via dokumentationscentra etc.,
 - att åstadkomma rapporter om politiska valmöjligheter, arbetsgrupper för kontakter mellan forskare och politiker, och
 - att utarbeta enstaka, sammanfattande, användarvänliga och lättfattliga översikter över de resultat som kan vara av intresse för allmänheten.

TREDJE ANSÖKNINGSOMGÅNGEN

Den tredje ansökningsomgångens syfte

Vid Europeiska rådets möte i Lissabon i mars 2000 fastställdes det att Europeiska unionen genom detta möte satt sig ett nytt strategiskt mål inför det nya decenniet, nämligen att bli den mest konkurrenskraftiga och dynamiska kunskapsbaserade ekonomin i världen, med förmåga att uppnå hållbar utveckling med mer och bättre sysselsättning och större social sammanhållning.

Om man vill uppnå detta mål krävs det en övergripande strategi med följande mål:

- Att förbereda övergången till den kunskapsbaserade ekonomin och kunskapssamhället.
- Att modernisera den europeiska samhällsmodellen, investera i människorna och bekämpa social utslagning.

¹⁷ Medlemsstaterna kommer att få tillgång till uppgifter om arbetet inom ramen för denna nyckelåtgärd enligt artikel 19.3 i rådets beslut om reglerna för deltagande och spridning i enlighet med artikel 130j i fördraget.

- Att främja sunda ekonomiska strategier och positiva tillväxtmöjligheter.

Denna ansökningsomgång skall bidra till uppnåendet av dessa mål på två sätt:

Dels berör den den ekonomiska och sociala utvecklingens innehåll i gemenskapen, från allmänhetens synpunkt.

Dels syftar den till att strukturera gemenskapens socioekonomiska forskarsamfund och mobilisera alla viktiga aktörer för att skapa det europeiska området för forskningsverksamhet (ERC) inom samhällsvetenskap och humaniora.

Den tredje ansökningsomgången och det europeiska området för forskningsverksamhet inom samhällsvetenskap och humaniora

Kommissionens meddelande "Mot ett europeiskt område för forskningsverksamhet" inledde en omfattande debatt om den europeiska forskningspolitikens innehåll och sammanhang. Genom sitt meddelande har kommissionen dessutom skapat en ny, sammanhängande referensram för politiskt relevant socioekonomisk forskning. Kartläggning av vetenskaplig kvalitet, riktmärkning och sammankoppling av nationella initiativ har kommit att dominera gemenskapens FoTU-politik, och förutsätter medverkan från Europas socioekonomiska forskningssamfund.

Den tredje ansökningsomgången skall ge stöd till utvecklingen av ERA genom att ta upp viktiga europeiska frågor i struktureringen av den socioekonomiska forskningen och genom att tillhandahålla ett jämförande perspektiv. Dessutom skall den främja utvecklingen av infrastruktur inom viktiga områden i samhällsvetenskaplig och humanistisk forskning samt bidra till specifika uppgifter i samband med skapandet av ERA inom samhällsvetenskap och humaniora.

Den tredje ansökningsomgångens struktur

Den tredje ansökningsomgången består av tre olika, nära förknippade delar:

- De **tre forskningsteman** som fastställs i ansökningsomgången skall bygga vidare på, och ge mervärde till, den verksamhet som pågår inom nyckelåtgärden efter de första två ansökningsomgångarna. Dessutom skall resultaten från TSER-programmet (målinriktad socioekonomisk forskning) (del I nedan) beaktas.
- Nyckelåtgärden syftar också till upprättande och integration av data- och indikatorsystem samt inrättandet av gemensam **forskningsinfrastruktur**. För att uppnå detta mål är en del av ansökningsomgången inriktad på utveckling av forskningsinfrastruktur inom samhällsvetenskap och humaniora (del II nedan)
- **Särskilda stödåtgärder** för utveckling av samhällsvetenskap och humaniora inom det europeiska området för forskningsverksamhet (del III nedan).

Del I: Tre forskningsteman

Inom varje forskningstema har man försökt fastställa var forskningen har en särskilt viktig uppgift för främjande av ökad kunskap och stöd till beslutsfattande. Temana skall ses som riktmärken för forskningen, men de är inga vattentäta skott, och det är givet att det förekommer många samband inom och mellan de frågor som tas upp i de olika temana i vår komplexa och sammanlänkade värld.

Därför uppmanas de sökande att innan de väljer ett visst tema noga läsa hela arbetsprogrammet. Ansökningar kan omfatta flera av de forskningsuppgifter som tas upp inom varje tema, eller delar av olika teman.

Inom ramen för varje forskningstema har man försökt att fastställa de viktigaste utmaningarna och frågorna (dvs. *vilka* punkter som skall undersökas), men de sökande får själva fastställa detaljerna för sin forskningsverksamhet (dvs. *hur* de utvalda frågorna skall behandlas). I ansökningarna skall det emellertid tydligt visas att målen för forskningsteman enligt nedan verkligen tas upp.

Vissa dimensioner är särskilt viktiga för alla tre forskningsteman, om man vill öka kunskapen om dagens socioekonomiska och politiska utveckling. Forskningsverksamheten blir därför mer jämförbar och relevant om man beaktar dessa. I ansökningarna skall man alltså beakta och i lämplig utsträckning införliva dessa gränssnittsdimensioner om de kan vara av betydelse för den fråga som forskningsverksamheten avser.

Hit hör följande:

- Historiska och kulturella dimensioner, i kombination med ett framtidsvisande perspektiv.
- Könscrollsdimensionen.
- Frågor som är av betydelse för den pågående utvidgningsprocessen och integrationen av forskare från kandidatländerna i gemenskapens forskningssamfund.
- Maximal jämförbarhet i fråga om metoder och resultat.
- Tvärvetenskapliga forskningsupplägg som tar hänsyn till de behandlade frågornas art.

Tema 1: Socioekonomiska utvecklingsmodeller för Europa

Målet för den forskningsverksamhet som genomförs inom ramen för detta tema är att undersöka olika möjligheter för samhällelig och ekonomisk utveckling i Europa som i största möjlig mån kombinerar de politiska målen (ekonomisk tillväxt, sysselsättning, social sammanhållning, livskvalitet och hållbar utveckling) och tar hänsyn till Europas stora mångfald, både i fråga om kultur, historia och på övriga områden.

I sin strävan att uppnå dessa mål skall projektförslagen beröra en eller flera av de forskningsutmaningar som anges nedan.

Forskarna kan undersöka befintliga lösningar på hur man åstadkommer ekonomisk och samhällelig utveckling och för att uppnå ovan nämnda mål, och kan utgå ifrån internationella jämförelser eller se i vilken utsträckning och på vilka

villkor målen kompletterar varandra, och vilka följer detta får. Ett exempel skulle vara hur ekonomisk tillväxt och dynamik kan kombineras med social utveckling och ökad jämlikhet.

Hur kan socioekonomiska utvecklingsmodeller bäst beskrivas, och i vilken utsträckning kan man finna ett begränsat antal huvudtyper som ger ökad kunskap om ekonomins och samhällets utveckling? Hit hör också forskning om i vilken utsträckning dessa modeller är samstämmiga i praktiken, och vilka element som kan urskiljas och ändras, men också frågan om vilken betydelse olika rumsliga dimensioner har i denna typ av typologisering och hur man kan integrera eller utvidga befintliga typologier som utvecklats för ett visst syfte (t.ex. analys av välfärdssystem, innovationssystem, företagsfinansiering osv.).

Forskningen kan analysera de viktiga skillnaderna mellan historiska utvecklingslinjer i Europa och i vilken utsträckning de bromsar eller främjar framtida möjligheter (t.ex. om utvecklingen följer stränga lagar eller är mer slumpartad). Man kan också undersöka hur sådana skillnader och deras effekter på framtida möjligheter yttrar sig på jämförbara geografiska nivåer, och vilken betydelse Europas relationer med omvärlden har i detta sammanhang. Man kan också företa analyser och jämförelser av fall där utvecklingslinjen förändrats och nya institutioner uppstått, och av de erfarenheter som kan dras från dessa fall.

De europeiska samhällsmodellerna har utsatts för starkt tryck genom ekonomiska, samhälleliga och politiska förändringar, t.ex. internationell konkurrens, utvecklingar på finansmarknaderna, internationella avtal om handel och investeringar, reglering av tjänstemarknaderna, förändringar i företagsstrukturen, befolkningens ökande medelålder, minskande födelsetal, invandring, förändringar i jämlikhetsstrukturerna och ändrade "könsrollsförhållanden" i samhället: sannolikt kommer detta tryck att kvarstå under en förutsebar framtid. Forskningens uppgift bör vara att se på vilket sätt sådana förändringar i och utanför Europa påverkar de europeiska samhällsmodellerna, och att identifiera och undersöka möjligheter att ta itu med dessa förändringar. I detta sammanhang krävs ett framtidsperspektiv där nya tendenser som privatiseringen av infrastruktur och samhällstjänster, ekonomisk reglering, äganderätt till kunskap och andra resurser, offentlig finansiering i framtiden osv. tas upp. Avgörande i denna fråga är vilka roller den offentliga och privata sektorn samt allmänheten kommer att spela i framtiden.

Undersökningar (inbegripet kritiska jämförelser) kan genomföras för att se hur användbara olika samhällsbeskrivningar egentligen är (t.ex. "kunskapssamhället", "tjänstesamhället", "risksamhället" osv.) och i vilken utsträckning de faktiskt beskriver de viktigaste utvecklingarna i ekonomi och samhälle idag och framtiden, samt vilka varianter av ekonomier och samhällen som förekommer inom ramen för dessa begrepp.

Forskningsverksamheten kan syfta till att identifiera de förhållanden i samhället och institutionerna som är särskilt gynnsamma för inläring och innovation i "kunskapssamhället", och hur de hänger ihop med andra villkor i Europa, varvid man bör betrakta innovation i sin vidaste bemärkelse, inbegripet samhällelig innovation. Hit hör frågor om kunskapsspridning, socialt kapital, förtroende, sociala nätverk, allt mer mångkulturella samhällen, åldrande osv. Den formella utbildningens roll respektive vilken roll andra former av inläring kan spela i detta sammanhang kan också tas upp, t.ex. i form av jämförelser, politisk-ekonomiska

analyser, sociokulturella och kritiska undersökningar av utbildning. Forskning uppmuntras både på makro- och mikronivå. Hit hör också frågan i vilken utsträckning samhällen med relativt god sammanhållning har främjat utbildning och innovation, och på vilka geografiska nivåer detta utspelar sig (lokalt, regionalt, nationellt, kontinentalt). Särskild vikt fästes vid jämförelser mellan Europas samhällen och andra utvecklade samhällen i fråga om deras stöd till inläring och innovation.

Det krävs konceptuellt, metodologiskt och analytiskt arbete beträffande indikatorers roll när det gäller att bedöma utvecklingsmodellernas framgångar i fråga om att uppnå dessa mål. Forskningen kan omfatta kritiska undersökningar av hur användbara befintliga indikatorer är i detta sammanhang och i vilken utsträckning det behövs nya indikatorer eller uppsättningar av indikatorer, i vilken utsträckning man bör kombinera indikatorer för ett visst syfte, hur sådana indikatorer kan användas i beslutsprocessen, hur olika indikatorer har använts i sådana sammanhang och hinder för införandet av nya indikatorer.

Ansökningar som berör dessa frågor bör beakta följande aspekter: historiska analyser, framtidsforskning, internationella sammanhang (inbegripet jämförelser mellan olika världsregioners utvecklingsmodeller), skydd av de europeiska kulturernas, samhällenas och ekonomiernas mångfald samt samhällelig och miljömässig hållbarhet. Följderna av gemenskapens utvidgning kan vara en viktig fråga för många sökande. Forskningen kan åtminstone delvis utgå ifrån synteser av tidigare forskning, där detta visar sig vara lämpligt. Frågan om hur de olika målen och forskningsutmaningarna som nämns ovan kompletterar varandra är av största vikt inom hela detta forskningstema.

Tema 2: Samhällelig och individuell välfärd: samhällsutveckling, följderna av strukturförändringar och av teknisk utveckling

Stora strukturella förändringar pågår i Europa, inte minst vad gäller sysselsättning, arbetsmetoder, rörlighet på det geografiska och samhällliga planet, åldersfördelningen och livsmönster och värderingar. Sådana förändringar medför stora utmaningar för den enskilde, men också för familjer och samhällen, och påverkar deras livskvalitet och känsla av välbefinnande.

Forskningen inom detta temaområde syftar till att öka kunskapen om de enskilda människornas livskvalitet, men också om livskvalitet i samhället som helhet, inbegripet känslan av välbefinnande och dess varianter på olika håll i Europa. Den skall ge svar på hur detta påverkas av socioekonomiska förändringar och skapa en bättre grund för samhällsrelaterade och ekonomiska beslut som främjar livskvalitet och välbefinnande.

I sin strävan att uppnå dessa mål skall projektförslagen beröra en eller flera av de forskningsutmaningar som anges nedan.

Forskningen skall öka kunskapen om och främja bedömningen av livskvaliteten för enskilda individer och för samhället som helhet. Detta omfattar kunskap om viktiga faktorer och processer som ligger till grund för känslan av välbefinnande, men också en jämförelse av dessa över hela gemenskapen och en bedömning av hur de utvecklas med tiden. I detta sammanhang kan insatser för att öka förståelsen

av de kritiska sambanden mellan viktiga ekonomiska indikatorer och livskvalitet också genomföras, bland annat för att främja utvecklingen av integrerad metodik i detta sammanhang.

Genom forskningen skall sådana strategier som påverkar välbefinnandet särskilt kraftigt identifieras, och omfattningen av denna påverkan bedömas. Strategier som kommer i fråga för forskning är sådana som berör inkomstfördelning, hälsovård och arbetsmarknader samt sådana som berör familj och sociala nät, kvinnor och könsroller, utbildning, säkerhet samt städer och den lokala miljön. Särskild uppmärksamhet bör ägnas EU-politiken inom dessa områden. Jämförande undersökningar av "jämsällhdetsfrämjande politik" och dess inverkan på beslut om antal barn och karriärutveckling är också av stor vikt i detta sammanhang.

Forskningen kan också gå in på viktiga samband mellan livskvaliteten och välbefinnandet på den ena sidan och förändringar av institutionernas roller och av värderingar på den andra. "Institutioner" skall tolkas i sin vidaste betydelse och kan omfatta familjen (inbegripet könsrollsfrågor), skolan och sociala nät, men också media. Forskningen skall ta upp frågan om hur media påverkar opinion, attityder och beteende. När det gäller förändrade värderingar kan forskningen ta upp deras roll för skapandet av attityder och beteende i ett historiskt och jämförande sammanhang, men också vilka följder för livskvaliteten de nya värderingarna har inom ett mångkulturellt samhälle.

Den snabba och omfattande strukturförändringen för bland annat med sig förändrade mönster och synsätt vad gäller hot och risker. Forskningen skall bidra till att underlätta identifieringen av sårbara grupper och bedöma de förändringar som uppstår i deras livskvalitet och välbefinnande. I detta sammanhang kan man på ett integrerat sätt undersöka biverkningarna av ekonomisk avreglering, ändrade arbetsmetoder och förändringar i livsbanornas stabilitet och institutionalisering. Jämförande undersökningar för att förstå de grundläggande orsakerna till, våldsberedskap, självmord bland yngre, främlingshat osv., och de skillnader som finns i fråga om dessa problem mellan olika länder.

Slutligen kan forskningen ta upp frågor rörande sambanden mellan kulturella och sociala värden och livskvaliteten. En särskilt intressant fråga är hur man kan minska de klyftor mellan individer och sociala grupper som ärvs från generation till generation. Detta kräver ökad kunskap om mekanismerna bakom detta "arv" och jämförelser som visar varför det varierar i betydelse mellan olika länder i gemenskapen. Resultaten av denna forskning skall också vara till hjälp för att utplåna sådana skillnader inom utbildningspolitiken och -systemen.

Inom ramen för **detta arbetsprogramms infrastrukturdel (de II)** skall deltema 4 ge möjlighet att särskilt stödja genomförandet av detta forskningstema.

Tema 3: Medborgarskap, styrelseformer och dynamiken bakom gemenskapens integration och utvidgning

Gemenskapens integration och utvidgning leder till debatt och initiativ när det gäller allmänhetens deltagande i de demokratiska styrelseformerna, de demokratiska institutionernas roll, mänskliga rättigheter, ändringar i fråga om lagstiftningsmetodik, utveckling av styrelseformer som fördelar beslutsprocessen på flera nivåer samt konfliktlösning.

Detta forskningstema syftar till att identifiera och bedöma den europeiska allmänhetens viktigaste problem och möjligheter i samband med integration i en utvidgad union. Inom detta temaområde bör forskningen ta hänsyn till viktiga politiska förändringar, t.ex. den debatt som uppkom efter toppmötet i Nice avseende nästa regeringskonferens år 2004, stadgan om de grundläggande rättigheterna, kommissionens rapport om unionsmedborgarskapet, Agenda 2000 om utvidgningen och dess uppföljning, vitboken om styrelseformer.

I sin strävan att uppnå dessa mål skall projektförslagen beröra en eller flera av de forskningsutmaningar som anges nedan.

Forskningen skall ta upp sambanden mellan de demokratiska institutionerna (parlamenten) och deltagandeförfaranden i Europa, men också de politiska partiernas förändrade roll, samhällsrörelser och icke-statliga organisationer. Faktorer som påverkar den enskildes möjligheter att påverka ekonomiska och politiska beslut (t.ex. om euron) och processer (t.ex. regeringskonferenserna) skall identifieras.

Forskningen skall ta upp styrelseformfrågor som berör flera nivåer, t.ex. den lokala, regionala, nationella, europeiska och globala, inte minst när det gäller sådana styrelseformers viktiga problem och möjligheter inom politiska områden med blandade behörigheter (t.ex. hälsovård, arbetsnormer, miljö, kampen mot organiserad brottslighet osv.). Särskild uppmärksamhet bör ägnas de europeiska och internationella institutionernas ansvar, förbättrade metoder för bedömning av samordningen mellan politik på olika nivåer och undersökning av de socioekonomiska följderna av bestämmelserna i de europeiska fördragen och internationella avtal.

Förändringar i regleringskompetens på olika nivåer, och deras samband med styrelseformerna bör undersökas noga, varvid särskilt följande bör beaktas: förändrade koncept för offentliga tjänster och allmänhetens intressen, ändrade relationer mellan den offentliga och den privata sektorn samt dessa förändringars betydelse för institutionella förhållanden och för beslutsprocessen och genomförandet av politiken, inte minst på gemenskapsnivå. Jämförande analyser av riskreglering över olika politikområden och -nivåer, främst avseende sådana reglerings effektivitet och legitimitet. Utveckling av bättre metoder för bedömning av regleringens socioekonomiska följder (t.ex. konsekvensbedömning) i ett europeiskt perspektiv.

Följderna av stadgan om de grundläggande rättigheterna och dess förhållande till bestämmelser avseende unionsmedborgarskapet måste bedömas i ett tvärvetenskapligt och jämförande perspektiv. Hit hör analys av rättsliga och/eller sociala och kulturella (inbegripet könsrollsrelaterade) tolkningar av "rättigheter", varvid medias roll för utvecklingen av sådana tolkningar skall beaktas. Identifiering av nya hot mot etablerade rättigheter (t.ex. privatlivet, personlig integritet osv.) och jämförande undersökningar av metoder för att övervaka och genomdriva respekten för de mänskliga rättigheterna.

Forskningen kan beröra metoder för bättre förebyggande av och tidigare varning för konflikter, samt för deras lösning. Man bör också beakta orsakerna till konflikter (t.ex. ekonomiska, sociala, geopolitiska, tillgång till naturresurser osv.), och forskningen skall ta hänsyn till erfarenheter som gjorts inom internationella, icke-statliga och andra organisationer. Hit hör också analyser av olika typer av

uropeiskt samarbete (t.ex. Europa-Medelhavssamarbetet, Europaavtalen, samarbetsavtal med de Baltiska länderna osv.).

Den pågående utvidgningen av EU är en stor utmaning för all europeisk politik. Forskningen skall ta upp de sociala, ekonomiska och kulturella följderna av utvidgningen, både i kandidatländerna och i de nuvarande medlemsstaterna, men också följderna för välfärdssystemen och för den sociala och ekonomiska sammanhållningen. Jämförande och historiska analyser av de problem och möjligheter som har med Europas rättsliga, administrativa och ekonomiska integration att göra, inbegripet nyutvecklade demokratiska institutioners funktion och återuppbyggnaden av samhällets demokratiska strukturer behövs också. En framtidsinriktad analys av de sociala och ekonomiska förändringar som kan uppstå genom utvidgningen är en förutsättning för att man skall kunna utveckla lämpliga strategier för en framtida integrationsprocess. En sådan analys bör, beroende på vad som är lämpligast, inriktas på makro-, meso- och/eller mikronivån.

Del II: Utvecklingen av europeisk infrastruktur för jämförande forskning inom samhällsvetenskap och humaniora

I Europa genomförs samhällsvetenskaplig forskning oftast i ett nationellt sammanhang, och samarbetet mellan olika samhällsvetenskapliga ämnesområden är en mycket ny företeelse.

Vidareutvecklingen av Europas forskningsinfrastruktur inom samhällsvetenskap och humaniora är en förutsättning för att ett europeiskt område för forskningsverksamhet skall kunna uppstå inom dessa områden och för att man skall kunna mobilisera det samhällsvetenskapliga forskningssamfundet för att ta itu med de utmaningar som Europa står inför.

Denna del av ansökningsomgången skall främja utvecklingen av lämplig europeisk infrastruktur genom att utgå från brister på olika områden. Exempelvis skall man främja samarbete vid utveckling av metodik, tillhandahållande av jämförande uppgifter, tillgång till uppgifter inom hela EU, bättre spridning och utnyttjande inom gemenskapen och kapacitet att förvalta komplexa forskningsföretag.

Där så är möjligt skall ansökningar inom denna del av ansökningsomgången särskilt uppfylla följande kriterier:

- De skall vara öppna för ytterligare parter under genomförandets gång.
- De skall syfta till sammankoppling av sakkunskap från olika ämnesområden inom samhällsvetenskap och humaniora.
- De skall baseras på en nätverksstruktur.
- De skall beakta utbildningsbehoven (t.ex. doktorandprogram).
- De skall bidra till integration av kandidatländernas forskarsamfund.
- De skall främja fortsatt funktion av infrastruktur efter det att finansieringen inom ramen för denna ansökningsomgång upphör.
- De skall integrera och konsolidera annan samhällsvetenskaplig forskning inom det europeiska området för forskningsverksamhet.

Inom ramen för den budget som anslagits för denna ansökningsomgång kommer mellan 15 % och 20 % att avsättas för finansiering av denna del. Den slutgiltiga fördelningen mellan olika delområden kommer att avgöras utgående från de inkomna ansökningarnas kvalitet och mängd, och utgående från en samordnad och komplementär strategi.

Denna del av ansökningsomgången är uppdelad i fyra sammanlänkade delteman.

1. Verksamhet för att förbättra infrastrukturens åtkomlighet och effektivitet.

Åtkomligheten till många infrastrukturer av betydelse för europeisk jämförande forskning inom samhällsvetenskap och humaniora måste förbättras avsevärt om man till fullo skall kunna utnyttja all den information och de stödmöjligheter som finns.

Samtidigt kan denna infrastruktur bli effektivare om tillgång och efterfrågan avstäms bättre inom ramen för det europeiska området för forskningsverksamhet.

Verksamheten inom ramen för detta deltema skall förbättra åtkomsten och tillgången till infrastruktur, inbegripet bättre tillgång till dataarkiv, inrättandet av nätportaler, lexika och liknande initiativ.

Dessutom kan verksamheten bl.a. omfatta anpassning av tillgången till infrastrukturen till efterfrågan, metoder för upprättande av europeisk infrastruktur som nätverk, möjligheter att skapa virtuell infrastruktur, undersökning av huruvida det finns behov av nya infrastrukturinitiativ osv.

2. Infrastruktur för förbättrade metoder för jämförande analyser

Gränsöverskridande och europaövergripande jämförande analyser inom samhällsvetenskap och humaniora förutsätter särskild metodik, som kräver ytterligare utveckling.

Verksamheten inom ramen för detta deltema syftar till att förbättra de europeiska samhällsvetarnas möjligheter att genomföra jämförande och tvärvetenskaplig forskning på europeisk nivå och att främja utbytet av idéer och erfarenheter inom metodik för olika typer av jämförande analys.

Verksamheten kan omfatta metodik, riktad utbildning avseende jämförande forskning, harmonisering av data, insamling och användning av kvantitativa och kvalitativa empiriska uppgifter, skillnader i kultur och språk, insamlingsmetoder osv. Pilotprojekt för infrastruktur och annan innovativ verksamhet som har med detta deltemas målsättningar att göra är också behöriga inom detta deltema.

3 Infrastruktur för stöd till spridning

Den jämförande samhällsvetenskapliga och humanistiska forskningen i Europa hämmas avsevärt av att möjligheterna till spridning av resultat är så

splittrade, vilket gör det mycket svårt att få en snabb och omfattande överblick över forskningsläget i Europa.

Detta deltema skall främja verksamhet som syftar till effektivare spridning av forskningsresultat, både inom den europeiska samhällsvetenskapliga och humanistiska forskningen och mellan forskarsamfunden, beslutsfattarna och den europeiska allmänheten.

Hit hör bland annat publicering av kataloger på nätet, sökmotorer, virtuella bibliotek osv. Pilotprojekt för infrastruktur och annan innovativ verksamhet som berör detta deltema är också behöriga.

4. Infrastruktur som främjar forskning om individens och samhällets välbefinnande i Europa

Verksamheten inom detta deltema skall utgöra stöd till genomförandet av **forskningstema 2 (se del I)**.

Den politiska och offentliga debatten kring EU:s framtida utveckling lider av att det saknas jämförbara uppgifter om de europeiska medborgarnas sociala välbefinnande och livskvalitet.

Verksamheten inom ramen för detta deltema skall bidra till upprättandet av en teoretisk grund för sådana jämförelser, och tillhandahålla de inledande empiriska resultaten. Ansökningarna skall också syfta till att främja harmonisering av befintliga datakällor och, där så behövs, inrättandet av nya eller ytterligare datasamlingar som krävs för genomförande av jämförande forskning i Europa inom detta forskningsområde. Med tanke på forskningsområdets tvärvetenskapliga art skall ansökningarna bidra till bättre kopplingar inom och mellan samhällsvetenskap och humaniora.

Del III: Stödåtgärder för att främja utvecklingen av samhällsvetenskap och humaniora inom det europeiska området för forskningsverksamhet

Det europeiska området för forskningsverksamhet medför en rad nya utmaningar och möjligheter för samhällsvetare och humanister, bland annat när det gäller kvalitetskoncept, programsamordning, kartläggning av storskaliga projekt, riktmärkning osv., och de förändringar i politiken som hänger samman därmed. Denna del av den tredje ansökningsomgången syftar till att snabbt och målinriktat ge stöd till olika typer av initiativ för att förbereda de samhällsvetenskapliga och humanistiska forskarsamfunden i den växande Europeiska unionen inför de nya villkoren.

Av den budget som anslagits för den tredje ansökningsomgången kommer mellan 5 % och 10 % att avsättas för finansiering av denna del, beroende på hur många ansökningar som inkommer och av vilken kvalitet de är, och utgående från en samordnad och komplementär strategi.

I syfte att bidra till ovan nämnda mål presenteras verksamheten inom denna del av den tredje ansökningsomgången i form av följande tre sammankopplade delteman:

1. Verksamhet för att öka effekterna av den nuvarande forskningsverksamheten i gemenskapen och medlemsstaterna på utvecklingen av det europeiska området för forskningsverksamhet

Det europeiska området för forskningsverksamhet förutsätter att komplementaritetsprincipen tillämpas till fullo mellan EU-verksamheten och medlemsstaternas forskning. Samhällsvetenskap och humaniora utgör inget undantag i detta sammanhang. Det behövs mekanismer för att öka sambanden mellan program på gemenskapsnivå och i medlemsstaterna, och för att identifiera, främja och sammankoppla spetsforskningscentra inom samhällsvetenskap och humaniora i hela Europa. Forskningsförvaltningen inom dessa ämnesområden måste också utvecklas till den nivå som krävs för ett verkligt europeiskt område för forskningsverksamhet.

Ansökningar inom detta deltema kan ta upp frågor som ökad synergi mellan olika projekt för målinriktad socioekonomisk forskning och inom nyckelåtgärderna (både slutförda och pågående), eller bättre möjligheter att utnyttja programresultaten, närmare kopplingar och mer synergi mellan nyckelåtgärderna och nationella och regionala program inom områden som är av gemensamt intresse. De kan också behandla villkoren för bättre och snabbare spridning av den kunskap som uppstår genom nyckelåtgärderna till olika målgrupper (exempelvis genom systematisk granskning av resultaten och utveckling av metoder för att i en lämplig form presentera ny kunskap för olika grupper som beslutsfattare, företagare, intresseföreningar, allmänheten osv.)

2. Åtgärder för att göra den samhällsvetenskapliga och humanistiska forskningen inom det europeiska området för forskningsverksamhet effektivare

En rad särskilda aktiviteter syftar till att skapa lämpliga villkor för att forskarsamfunden inom samhällsvetenskap och humaniora skall kunna utvecklas på ett effektivt sätt inom det europeiska området för forskningsverksamhet.

Den verksamhet som kan finansieras inom ramen för detta deltema kan omfatta kartläggning av forskningsprestanda och -målsättningar, bedömning av hur det offentliga stödet till samhällsvetenskap och humaniora kan utformas, främjande av informationsutbyte mellan finansieringsorgan och forskarsamfund, utveckling av riktmärken för forskningspolitik inom samhällsvetenskap och humaniora, främjande av metoder för starkare integration mellan de europeiska forskarsamfunden inom samhällsvetenskap och humaniora.

3. Åtgärder för att strukturera den samhällsvetenskapliga och humanistiska forskningen inom det europeiska området för forskningsverksamhet

En strukturering av det europeiska området för forskningsverksamhet inom samhällsvetenskap och humaniora förutsätter främst en ökad kapacitet för stora forskningsinsatser av tvärvetenskaplig och gränsöverskridande art.

Detta deltema skall ge stöd åt verksamhet som syftar till förstärkning och utbyggnad av gemensamma förvaltningsplattformar för framtida forskning genom att koppla samman både intellektuella och administrativa resurser på lämpligt sätt.

GENOMFÖRANDE AV DEN TREDJE ANSÖKNINGSOMGÅNGEN

Nyckelåtgärden, och särskilt denna tredje ansökningsomgång kommer att genomföras med hjälp av **FoTU-projekt, tematiska nätverk, stödåtgärder** och **samordnade åtgärder**.

Av dessa anses FoTU-projekten och de tematiska nätverken särskilt lämpade för de tre forskningsteman (del I) inom ramen för denna ansökningsomgång. Infrastrukturdelen (del II) kan också genomföras med FoTU-projekt och tematiska nätverk, men stödåtgärder är också tänkbara här, i synnerhet där de har en särskild funktion mot bakgrund av den verksamhet som genomförs. De aktiviteter som förbereder ERA (del III) kan, med tanke på uppgifternas mångfald, genomföras med hjälp av alla olika genomförandeåtgärder. Sannolikt kommer dock de flesta aktiviteterna inom denna del av ansökningsomgången att genomföras som stödåtgärder.

Det finns inga särskilda bestämmelser om projektens storlek inom de olika genomförandeåtgärderna, men begreppet "stödåtgärd" antyder redan att ansökningar avseende denna typ av verktyg normalt sett är mycket mindre omfattande än FoTU-projekt.

Denna nyckelåtgärd är öppen för forskare från tredje land och från associerade stater i enlighet med reglerna för deltagande i det beslut som fattats enligt artikel 130j i fördraget, och kompletterar därmed det övergripande programmet "Bekräftelse av gemenskapsforskningens internationella roll".

UTVÄRDERINGSKRITERIER

Urvalet av förslag till FoTU-projekt, temanätverk och stödåtgärder som skall finansieras och stödbeloppens storlek skall fastställas i enlighet med de allmänna kriterierna, på grundval av följande särskilda kriterier:

- Vetenskaplig kvalitet och innovation.
- Mervärde för gemenskapen och bidraget till EU:s politik.
- Ekonomisk utveckling och vetenskapliga och tekniska utsikter (utnyttjandestrategiernas lämplighet, det föreslagna projektets strategiska betydelse, spridningsstrategiernas lämplighet).
- Resurser, partnerskap och ledning.

Dessutom kommer ansökningarna att väljas ut utifrån deras bidrag till de forskningsuppgifter som fastställs för ansökningsomgången och nyckelåtgärdens strategiska mål och teman. Kriteriet *vetenskaplig kvalitet* innefattar omvärdering av teori och metod, förslagets tydlighet och partnerskapets kvalitet. Närmare förklaringar och förtydliganden av alla kriterier finns i *utvärderingshandboken*.

PRELIMINÄR TIDSPLAN¹⁸

Utlysande av ansökningsomgång	Sista dag för mottagande av förslag	Datum då de första kontrakten förväntas börja löna	Forskningsområden som omfattas av ansökningsomgången	Typ av projekt som omfattas av ansökningsomgången	Preliminär budget i % av total tillgänglig budget för ansökningsomgången
16/03/99	02/06/99	Januari 2000	Se första ansökningsomgången för forskningsuppgifter	FoTU-projekt, temanätverk	18
15/01/00	28/06/00	Juni 2001	Särskilda forskningsuppgifter	FoTU-projekt, temanätverk	33
24/07/01 ¹⁹	15/01/02	Oktober 2002	Särskilda forskningsuppgifter	FoTU-projekt, temanätverk, infrastruktur, stödåtgärder	40

SAMORDNING INOM FEMTE RAMPROGRAMMET OCH MED ANDRA INITIATIV

Samordning inom Femte ramprogrammet Socioekonomisk forskning kommer att stödas både av temaprogrammen och denna nyckelåtgärd. Inom ramen för programmet för den mänskliga potentialen samordnas och stöds temaprogrammens socioekonomiska forskningsverksamheter genom insamling och spridning av relevant information. Syftet är att säkerställa att den socioekonomiska dimensionen löpande beaktas i dessa program. För att bland annat tillhandahålla en solid grund för framtida verksamheter inom det socioekonomiska forskningsområdet upprättar det övergripande programmet en årsrapport om socioekonomisk forskning inom Femte ramprogrammet. Temaprogrammen ger det övergripande programmet all relevant information som krävs för att utarbeta dessa årsrapporter. Samordnade insatser syftar även till att säkerställa att de indirekta åtgärderna inom det övergripande programmet kompletterar varandra. Nyckelåtgärdens verksamheter samordnas genom att de indirekta åtgärderna samlas kring gemensamma forskningsmål och forskningsteman för att få samverkansfördelar och förbättra forskningsresultaten.

Samordning med andra gemenskapsforskningsprogram och andra europeiska forskningsnätverk: Samordning med andra gemenskapsforskningsprogram och gemenskapsforskningsrelaterade instrument såsom COST-åtgärder inom det samhällsvetenskapliga området, eller gemenskapsprogrammen för utbildning och ungdomsfrågor. Samordningen kommer i huvudsak att bestå av att fastställa gemensamma forskningsteman och -prioriteringar, utbyta information om

¹⁸ Den ansvarige generaldirektören får tidigarelägga eller skjuta upp utlysandet av ansökningsomgången med en månad. I så fall skall ett meddelande där potentiella sökande informeras om de nya datumen offentliggöras i Europeiska gemenskapernas officiella tidning på den ursprungliga dagen för utlysande av ansökningsomgången. Kommissionen förbehåller sig rätten att inte utnyttja hela den totala tillgängliga budgeten för varje ansökningsomgång. Den ansvarige generaldirektören får utlysa en andra ansökningsomgång om resultaten av den första ansökningsomgången inte medger att programmets mål uppnås.

¹⁹ Denna ansökningsomgång omfattar även stödåtgärder.

genomförda verksamheter för att undvika att forskningsinsatser upprepas, och fastställa stödåtgärder för gemensam spridning och användning i den politiska processen.

E. ATT STÖDJA UTVECKLINGEN AV EN EUROPEISK POLITIK FÖR VETENSKAP OCH TEKNIK

Denna del av programmet innefattar följande två åtgärder: Strategisk analys av särskilda politiska frågor och gemensam bas för forsknings-, teknik- och innovationsindikatorer.

MÅL

Dessa verksamheter ger flexibel service för beslutsfattare när det gäller utvecklingen av en europeisk politik för vetenskap och teknik, och understödjer och kompletterar verksamheterna på nationell och internationell nivå. De bidrar till en öppen dialog och främjar kontinuerligt ömsesidigt lärande hos beslutsfattare och forskare när det gäller utvecklingen av en politik för vetenskap och teknik. Dessutom jämförs, analyseras och sammanställs politiskt relevanta data och information.

E.1 STRATEGISK ANALYS AV SÄRSKILDA POLITISKA FRÅGOR (STRATA)

Särskilda mål

Syftet med denna verksamhet är att starta en dialog med deltagande av forskare och beslutsfattare som sysslar med forskning, teknisk utveckling och innovation för utbyte av väl underbyggda synpunkter om hur man skall kunna effektivisera den europeiska beslutsprocessen på lokal, regional, nationell och internationell nivå samt förbättra samordningen med andra näraliggande politiska områden. Avsikten är att strukturera dialogen kring akademiska arbeten som är under arbete eller har relevans i sammanhanget, att utarbeta politiska strategier för forskning, teknisk utveckling och innovation samt främja god praxis.

EFTERSTRÄVAT RESULTAT

- För Europa: Politiska strategier för forskning, teknisk utveckling och innovation samt god praxis för effektivisering av systemen för forskning, teknisk utveckling och innovation i Europa.
- För det europeiska området för forskningsverksamhet: Konsoliderade politiska strategier för forskning, teknisk utveckling och innovation som omfattar sådan verksamhet på alla nivåer samt politik för näraliggande områden, som utgör delar av ett europeiskt område för forskning.
- För beslutsfattare inom områdena forskning, teknik och innovation: Riktmarkning av politiska strategier och kartläggning av god, överlägsen och lämplig praxis inom forskning, teknisk utveckling och innovation.
- För beslutsfattare: Analys av politiska frågor av ökande betydelse inom forskning, teknisk utveckling och innovation och utvecklingen av politiska strategier för dessa samt konsekvenserna för särskilda samhällsfrågor, samhällssektorer eller ekonomiska verksamheter.
- Särskilda tjänster riktade till beslutsfattarna inom forskning, teknisk utveckling och demonstration, som syftar till utbyte av synpunkter, ökad samordning och utveckling av politiska strategier och beslutsfattande på alla nivåer.

- Särskilda analyser av särskilda politiska frågor genom fackgranskning i expertgrupper.

PRIORITERINGAR

I meddelandet "Mot ett europeiskt område för forskningsverksamhet" formuleras en diskussion om viktiga prioriteringar för europeisk forskning. Genom denna åtgärd förs denna diskussion framåt, inom ramen för de projekt som redan har startats (se http://www.cordis.lu/improving/src/hp_sstp.htm). Därför inriktas åtgärden på följande:

(i) Utveckling av politiska strategier för systemet för forskning, teknisk utveckling och innovation.

Vetenskap, forskning, teknisk utveckling och innovation betraktas allt mer som de viktigaste komponenterna för ekonomisk tillväxt och samhällsutveckling. Banden mellan forskning, å ena sidan, samt industri, samhälle och samhällsinstitutioner, å andra sidan, är emellertid oftast inte särskilt välutvecklade. Olika program för att främja kunskapens rörlighet, skapa eller utveckla institutioner som kan fungera som mellanhänder eller stödja systematiska strukturförändringar och som med olika grad av effektivitet verkar på flera nivåer (t.ex. regional, nationell, övernationell och global nivå) måste jämföras. Nyckelfaktorerna för användningen av ny informations- och telekommunikationsteknik måste anpassas och tillämpas i sitt sammanhang om Europa skall kunna behålla sin kunskapsbaserade industri.

(ii) Politiska strategier för att främja investeringar i FoTU-resurser.

Direkta offentliga investeringar i forskning har visat på behovet av att förbättra den finansiella miljön och regelverket för att stödja investeringar i forskning på alla nivåer. Begränsade forskningsbudgetar, infrastruktur, rörlighet för människor och kunskap, produkter och regelverk som blir allt mer komplicerade, riskpremier, strukturer för karriär och belöning och snabbare spridning av resultat gör det nödvändigt med en ingående kostnads-intäktsanalys av de socioekonomiska målen på längre sikt.

(iii) Forskning och styre: påverkan på annan politik

Tendensen mot mer öppenhet och insyn inom styrelseskicket innebär att politiken för offentliga och privata företag i allt större utsträckning påverkas av vetenskapliga frågor. Det systematiska sättet att ge och ta emot vetenskapliga råd i den politiska processen är en ny faktor i det offentliga styrelseskicket. För detta krävs bättre förståelse av politiska strategier och processer i ett systematiskt sammanhang, och även av den föränderliga institutionella miljö som de existerar i. Det finns utrymme för förbättringar vad gäller utbyte av god praxis mellan offentliga myndigheter, stora investerare i forskning, teknisk utveckling och demonstration, beslutsfattare, samhälle och vetenskap, för att öka synergieffekterna och kartlägga vetenskapens roll och omfattning inom dessa områden. Bland de områden som är av europeiskt intresse och kan komma att analyseras märks t.ex. konsumentskydd, immaterialrätt, etik och konsekvenser för bioteknik, den framväxande e-handeln (eEurope), miljöpåfrestningar, gemensamt försvar och gemensam säkerhet samt utvidgning. Andra frågor kan ha betydelse för regionala grupper eller enskilda stater.

(iv) Förbättrad politisk samordning inom det europeiska vetenskapssystemet.

Det europeiska vetenskapssystemet består av akademiska och offentliga forskningscenter, direktfinansierad forskning, utveckling och innovation genom företag, stiftelser, infrastruktur och kunskapsgenerering genom utbildningssystemet och användning av kvalificerade resurser. Dessa olika element utgör ofta effektiva grupperingar på lokal och regional nivå, men det är genom samverkan mellan dessa system på alla nivåer upp till alleuropeisk nivå som stora effektivitetsvinster kan göras i form av bättre användning av kunskap. En ökad förståelse för de ömsesidiga politiska målen och mekanismerna, som leder till förbättrad samordning av forskningssystemet, styrningen av det och relevant politik på alla nivåer är ett viktigt steg för att påskynda den successiva utvecklingen av ett effektivt system och därmed förbättra de europeiska prestationerna.

GENOMFÖRANDE

Denna verksamhet skall säkerställa en öppen dialog med experter, politiker och mellanhänder när det gäller politiken för forskning, teknisk utveckling och innovation samt liknande aktörer inom näraliggande områden. Det handlar om följande funktioner:

- Stöd till utbyte av erfarenheter och ömsesidigt lärande genom att samla politiker och experter kring frågor som anknyter till politikens utformning och genomförande på alla nivåer och samspelet mellan olika nivåer.
- Analys och sammanfattning, utveckling av kunskap och förståelse av de frågor och möjligheter som är viktiga för forskning och teknik ur ett europeiskt perspektiv, och utnyttja denna kunskap gentemot politiska beslutsfattare inom forskning och teknik på olika nivåer.

Denna verksamhet kommer att genomföras genom temanätverk, stödåtgärder och expertgrupper.

Temanätverk samlar forskningsorganisationer från olika länder samt, vid behov, politiska beslutsfattare och andra intressenter, i syfte att producera resultat som kan användas i politiska sammanhang. Dessutom finns det en öppen ansökningsomgång för stödåtgärder för att göra det möjligt att uppnå de mål som beskrivs ovan.

Expertgrupper inom särskilda politiska områden kan sammankallas av kommissionen vid behov. Experterna hämtas från en förteckning som upprättas efter en ansökningsomgång som har utlysts i Europeiska gemenskapernas officiella tidning (EGT C 120, 1.5.1999).

UTVÄRDERINGSKRITERIER

Urvalskriterierna gynnar förslag som är inriktade på nya eller framväxande frågor och politiska strömningar, och där en kritisk massa av olika bidrag och/eller aktörer från olika yrkesområden och vetenskapsgrenar samlas inom en sammanhängande vetenskaps- och teknikorienterad politisk ram. Förslagen måste visa den föreslagna verksamhetens betydelse och mervärde för den framtida utvecklingen av Europas politik för vetenskap och teknik.

Förslagen som sådana skall underförstått främja gemenskapens sociala och ekonomiska mål och kommer därför inte att utvärderas separat utifrån dessa kriterier. Närmare urvals- och stödkriterier kan komma att fastställas för stödåtgärder i enlighet med åtgärdens karaktär.

SAMORDNING MED ANDRA VERKSAMHETER

Det skall säkerställas att programverksamheten överensstämmer med och kompletterar verksamheter inom övriga särskilda program och Institutet för framtidsstudier för att skapa ömsesidiga fördelar och samverkansvinster genom samordning och användning av harmoniserade metoder och ett gemensamt tillvägagångssätt för att sprida resultaten.

PRELIMINÄR TIDSPLAN²⁰

Utlysande av ansökningsomgång	Sista dag för mottagande av förslag	Datum då de första kontrakten förväntas börja löpa	Områden som omfattas av ansökningsomgången	Typ av projekt som omfattas av ansökningsomgången	Preliminär budget i % av total tillgänglig budget för ansökningsomgångar
16/03/99	02/06/99	01/10/99	Alla	Temanätverk	18
16/03/99	T.o.m. 2 juni 1999	4 månader efter utvärderingen	Alla	Studier etc.	7
01/03/00	05/06/00	01/11/00	Alla	Temanätverk	25
01/03/00	T.o.m. 31 januari 2001 ²¹	4 månader efter utvärderingen	Alla	Studier etc.	9
01/02/01	T.o.m. 17 december 2001 ²²	November 2001	Alla	Studier etc.	16
01/02/01	01/06/01	November-december 2001	Alla	Temanätverk	25

²⁰ Den ansvarige generaldirektören får tidigarelägga eller skjuta upp utlysandet av ansökningsomgången med en månad. I så fall skall ett meddelande där potentiella sökande informeras om de nya datumen offentliggöras i Europeiska gemenskapernas officiella tidning på den ursprungliga dagen för utlysande av ansökningsomgången. Kommissionen förbehåller sig rätten att inte utnyttja hela den totala tillgängliga budgeten för varje ansökningsomgång. Den ansvarige generaldirektören får utlysa en andra ansökningsomgång om resultaten av den första ansökningsomgången inte medger att programmets mål uppnås.

²¹ En ansökningsomgång har offentliggjorts och kommer att vara öppen t.o.m. den 31 januari 2001. Den kommer sedan att ersättas av ansökningsomgången av den 1 februari 2001, med beaktande av kommissionens meddelande "Mot ett europeiskt område för forskningsverksamhet" KOM(2000)6. Ansökningar kan lämnas in när som helst fram till den 31 januari 2001. De kommer att utvärderas med intervaller vars längd beror på antalet mottagna förslag, men som inte överskrider tre månader.

²² En ansökningsomgång utlyses den 1 februari 2001 och förblir öppen fram till den 17 december 2001. Denna ansökningsomgång kommer att ersätta ansökningsomgången av den 1 mars 2000, och bygger på denna reviderade arbetsplan med beaktande av kommissionens meddelande "Mot ett europeiskt område för forskningsverksamhet", KOM(2000)6. Förslag kan inkomma när som helst före den 17 december 2001. De kommer att utvärderas med intervaller vars längd beror på antalet mottagna förslag, men som inte överskrider sex månader. Den första utvärderingen kommer att ske i juli 2001 för förslag som tagits emot före den 1 juli 2001.

E.2 GEMENSAM BAS FÖR FORSKNINGS-, TEKNIK- OCH INNOVATIONSINDIKATORER

EFTERSTRÄVAT RESULTAT

Särskilda mål innefattar²³:

- rapporter om europeiska vetenskaps- och teknikindikatorer och andra temarapporter,
- en sammanhängande och jämförbar uppsättning europeiska forsknings- och teknikindikatorer,
- regelbundet offentliggörande på Internet av information som genererats inom denna verksamhet.

PRIORITERINGAR

Denna andra typ av verksamheter innefattar att tillhandahålla de relevanta och jämförbara indikatorer på olika nivåer (regionalt, nationellt, europeiskt och globalt) som krävs för att utforma, samordna och utvärdera FoTU-strategier i Europa. Om denna verksamhet genomförs gemensamt med statistikkontoret och kommissionens relevanta avdelningar, och i samarbete med specialiserade institut i Europa, kan den leda till att en europeisk gemensam bas för forsknings-, teknik- och innovationsindikatorer gradvis upprättas. Verksamheterna omfattar följande områden:

Europeiska forsknings-, teknik och innovationsindikatorer: Detta innefattar att samordna, finansiera och kontrollera det arbete som krävs för att omarbeta, harmonisera, producera och sprida lämpliga indikatorer för unionen och de viktigaste tredje länderna, i syfte att tillgängliggöra en sammanhängande uppsättning indikatorer och tillhörande sekundärdata. Teman som berörs är forsknings- och teknikindikatorer och vissa ekonomiska indikatorer med anknytning till forskning och teknik.

Studier med anknytning till nya indikatorer för ny forsknings- och innovationspolitik: Detta innefattar studier för att formulera och utveckla nya begrepp för möjliga indikatorer inom ett begränsat antal områden samt att bedöma genomförbarheten hos dessa. Dessa kommer att väljas ut bland de områden som fastställts av politiska beslutsfattare inom forskning och teknik och av experter inom indikatorområdet (till exempel forsknings- och teknikindikatorer vid tjänstenheter, nya indikatorer för mänskliga resurser, inbegripet indikatorer för utbildning, kön, rörlighetsindikatorer etc.).

Det kommer framför allt att vara viktigt att dessa åtgärder utformas med beaktande av den nya diskussion om forskningspolitik som kommissionens meddelande "Mot ett europeiskt område för forskningsverksamhet" och Europeiska rådets möten i Portugal i mars och juni 2000 har gett upphov till.

²³ Medlemsstaterna kommer att få tillgång till uppgifter om arbetet inom ramen för denna nyckelåtgärd enligt artikel 19.3 i rådets beslut om reglerna för deltagande och spridning i enlighet med artikel 130j i fördraget.

Mot bakgrund av detta och i syfte att bidra till utvecklingen av nya indikatorer och nya analytiska tillvägagångssätt för forsknings- och teknikindikatorer som fyller de europeiska beslutsfattarnas behov, kommer följande teman att ingå i en ansökningsomgång:

Tema 1: Nya indikatorer för ett europeiskt område för forskningsverksamhet

Syftet är att utforma nya forsknings- och teknikindikatorer som kan användas för att analysera utvecklingen av det europeiska området för forskningsverksamhet. Några exempel är nya indikatorer och kvantitativa tillvägagångssätt för jämförelse av forskningspolitiken på nationell nivå, nya indikatorer för analys av insatser och prestationer vad gäller forskning och teknik i medlemsstater, regioner och hos de viktigaste forskningsaktörerna samt indikatorer för att bedöma vilken inverkan forskning och innovation har på konkurrenskraft, sysselsättning och sammanhållning inom ramen för det kunskapsbaserade samhället.

Tema 2: Sammankoppling av indikatorer för forskning och teknik, innovation och ekonomiska resultat

Genom ett förbättrat utnyttjande av de olika källor för uppgifter som finns tillgängliga bör forskningen syfta till att koppla ihop olika indikatorer för analys av interaktionen mellan forskning och utveckling, innovation samt ekonomisk och affärsmässig verksamhet hos enskilda företag, universitet, forskningscenter m.m., samtidigt som medlemsstaternas sekretessregler för sådana uppgifter följs. Resultaten bör underlätta den komparativa analysen av prestationerna för de olika aktörerna inom forskning, teknik och innovation i olika europeiska länder.

Tema 3: Indikatorer för dynamik, inaktivitet och effektivitet vad gäller forsknings- och innovationssystemen och -politiken i Europa

Syftet är att förbättra användningen av indikatorer för kvantitativ analys av faktorer för förändring och inaktivitet i den långsiktiga utvecklingen av system och politiska strategier för forskning, utveckling och innovationer på europeisk, nationell och regional nivå. Det bör omfatta utveckling av indikatorer för att stärka analysen av den parallella utvecklingen av utbildnings-, forsknings- och innovationssystemen samt det industriella systemet. Det bör även omfatta effektiviteten i olika politiska strategier och instrument som påverkar de europeiska ekonomiernas konkurrenskraft och innovativa natur.

Tema 4: Nya tillvägagångssätt och indikatorer för kvantitativ analys av forskning och teknik

Syftet med detta tema är att utveckla nya indikatorer samt nya metodiska och kvantitativa tillvägagångssätt för att förbättra bedömning, jämförelse och framtidsinriktad analys av forsknings- och innovationspolitiken i Europa. Några exempel på forskningsfrågor som kan behandlas är upprättandet av bättre förbindelser mellan indikatorer (t.ex. demografiska och utbildningsmässiga indikatorer samt indikatorer avseende mänskliga resurser inom forskning och teknik) eller mellan nomenklaturer (t.ex. klassificeringar inom forskning, teknik och industri) eller mätning av ny utveckling inom ramen för kunskapsekonomin (t.ex. nystartade företag inom teknikområdet, avknoppade företag, kunskapsintensiva tjänster samt nya sätt att finansiera forskning och innovation). Forskningen kan behandla

utvecklingen av nya indikatorer eller nya sätt att använda redan existerande statistik eller indikatorer avseende forskning och teknik och förbättra kvaliteten och jämförbarheten (vad gäller begrepp, standarder, statistiska metoder, nomenklaturer, klassificeringar, uppdelning i kategorier) samt utvecklingen av praktiska verktyg för insamling av uppgifter avseende vetenskap och teknik.

GENOMFÖRANDE

Uppbyggnad, omarbetning och uppdatering av forsknings- och teknikindikatorer. Under en försöksperiod kommer indikatorerna att sammanställas utifrån befintligt material hos olika europeiska, internationella, nationella och privata institutioner. Kommissionen kommer att samarbeta med olika nyckelaktörer inom indikatorområdet (OECD, medlemsstater) för att harmonisera och uppdatera indikatorerna, i första hand traditionella FoTU- och innovationsindikatorer. Under utvecklingsfasen kommer tillgängliga indikatorer att utvecklas såväl genom att försöka förbättra traditionella indikatorer som genom att utarbeta och genomföra nya indikatorer.

Inledning av studier om nya indikatorer för ny politik: Denna andra del omfattar de åtgärder som krävs för att formulera och utveckla nya forsknings- och teknikindikatorer och erhålla bättre kvantitativa analyser av europeiska forsknings- och innovationssystem samt en bättre förståelse av de nya europeiska frågorna. Syftet är också att utveckla en europeisk expertis inom området för kvantitativ analys och forsknings-, teknik- och innovationsindikatorer, genom att främja bra samverkan inom området. Dessutom skall övergripande och tematiska rapporter sammanställas (till exempel en fortsättning på den Europeiska rapporten om forsknings- och teknikindikatorer och statistik på cd-rom).

Åtgärderna kommer att genomföras genom FoTU-projekt, temanätverk och följande stödåtgärder:

- Tillhandahållande av tjänster för att bygga upp en gemensam bas för forsknings- och teknikindikatorer.
- Undersökningar och genomförbarhetsstudier inriktade på särskilda teman, i syfte att få en första idé om och utveckla nya indikatorer samt få en analytisk förståelse.
- Tekniska stödåtgärder för samordning.

UTVÄRDERINGSKRITERIER

Urvalet av förslag till FoTU-projekt och temanätverk som skall finansieras och stödbeloppens storlek skall fastställas i enlighet med de allmänna kriterierna, på grundval av följande särskilda kriterier:

- Vetenskaplig kvalitet och innovation.
- Mervärde för gemenskapen och bidraget till EU:s politik.
- Ekonomisk utveckling och vetenskapliga och tekniska utsikter (utnyttjandestrategiernas lämplighet, det föreslagna projektets strategiska betydelse, spridningsstrategiernas lämplighet).
- Resurser, partnerskap och ledning.

Kriteriet vetenskaplig kvalitet innefattar omvärdering av teori och metod, förslagets tydlighet och partnerskapets kvalitet. Närmare förklaringar och förtydliganden av alla kriterier finns i utvärderingshandboken.

SAMORDNING MED ANDRA FoTU-PROGRAM INOM FEMTE RAMPROGRAMMET

Det skall säkerställas att programverksamheten överensstämmer med och kompletterar verksamheter inom övriga särskilda program och Institutet för framtidsstudier för att skapa ömsesidiga fördelar och samverkansvinster genom samordning och användning av harmoniserade metoder och ett gemensamt tillvägagångssätt för att sprida resultaten.

PRELIMINÄR TIDSPLAN²⁴ - GEMENSAM BAS FÖR FORSKNINGS-, TEKNIK OCH INNOVATIONSINDIKATORER

Utlysande av ansökningsomgång	Sista dag för mottagande av förslag	Prel. startdatum för de första kontrakten	Områden inom ansökningsomgången	Typ av projekt som omfattas av ansökningsomgången	Preliminär budget i % av total tillgänglig budget för ansökningsomgång
116/01/01	17/04/2001	Okt.-november 2001	Teman 1,2,3,4	FoTU-projekt, temanätverk	70%
116/01/2001	15/10/2001	April-maj 2002	Teman 1,2,3,4	FoTU-projekt, temanätverk	30%

²⁴ Den ansvarige generaldirektören får tidigarelägga eller skjuta upp utlysandet av ansökningsomgången med en månad. I så fall skall ett meddelande där potentiella sökande informeras om de nya datumen offentliggöras i Europeiska gemenskapernas officiella tidning på den ursprungliga dagen för utlysande av ansökningsomgången. Kommissionen förbehåller sig rätten att inte utnyttja hela den totala tillgängliga budgeten för varje ansökningsomgång. Den ansvarige generaldirektören får utlysa en andra ansökningsomgång om resultaten av den första ansökningsomgången inte medger att programmets mål uppnås.

F. STÖDÅTGÄRDER FÖR PROGRAMMET

Stödåtgärderna skall i första hand utgöras av

- studier som främjar programmet och förbereder inför framtida verksamheter, inbegripet studier om de strategiska frågor som programmet ger upphov till,
- informationsutbyte, konferenser, seminarier, arbetsgrupper, rundabordskonferenser, studiepaneler och andra vetenskapliga eller tekniska sammankomster, inbegripet arbetsgrupper till stöd för utvecklingen av kunskap i "forskningens gränsland",
- utnyttjande av extern expertis för att bland annat övervaka det särskilda program som avses i artikel 5.1 i Femte ramprogrammet, extern bedömning av de åtgärder som avses i artikel 5.2 i Femte ramprogrammet, utvärdering av föreslagna indirekta FoTU-åtgärder och övervakande av deras genomförande,
- information, kommunikations- och spridningsåtgärder, inbegripet vetenskapliga publikationer och åtgärder för att främja och utnyttja resultaten och överföra teknik,
- främjande av Marie Curie-stipendiaternas identitet och status, särskilt genom Föreningen för Marie Curie-stipendiater,
- stöd för att sammanföra potentiella deltagare i syfte att utarbeta en detaljerad arbetsplan för ett forskningsförslag, i synnerhet som en metod att stimulera förslag inom nya framväxande forsknings- och teknikområden, inom nya tvärvetenskapliga grenar eller inom områden där det gränsöverskridande samarbetet tidigare varit begränsat,
- stöd för åtgärder som syftar till att öka medvetandet och stödja forskningsaktörer, inbegripet små och medelstora företag.

Dessa åtgärder skall genomföras av kommissionen och kan, när så är lämpligt, bli föremål för ansökningsomgångar, anbudsinfordringar och bidrag. Gemenskapens finansiering kan täcka upp till 100 % av de extra stödberättigande kostnaderna för denna åtgärd.

I särskilda fall kan stödåtgärder införas spontant som begäran om bidrag.

PRELIMINÄR TIDSPLAN²⁵ - STÖDÅTGÄRDER

Utlysande av ansökningsomgång	Sista dag för mottagande av förslag	Prel. startdatum för de första kontrakten	Områden inom ansökningsomgången	Typ av projekt som omfattas av ansökningsomgången	Preliminär budget i % av total tillgänglig budget för ans.-omgångar
16/06/99	T.o.m. 15 maj 2000	4 mån. efter utvärderingen	Alla	Stödåtgärder	47%
16/05/00	Avslutas den 8 maj 2001 ²⁶	4 månader efter utvärderingen	Alla	Stödåtgärder	53%

²⁵ Den ansvarige generaldirektören får tidigarelägga eller skjuta upp utlysandet av ansökningsomgången med en månad. I så fall skall ett meddelande där potentiella sökande informeras om de nya datumen offentliggöras i Europeiska gemenskapernas officiella tidning på den ursprungliga dagen för utlysande av ansökningsomgången. Kommissionen förbehåller sig rätten att inte utnyttja hela den totala tillgängliga budgeten för varje ansökningsomgång. Den ansvarige generaldirektören får utlysa en andra ansökningsomgång om resultaten av den första ansökningsomgången inte medger att programmets mål uppnås.

²⁶ Ansökningsomgången avslutas tidigare än planerat på grund av att den preliminära budgeten förbrukats till följd av den tillfälliga stängningen den 8 maj 2001.

G. PRELIMINÄR FÖRDELNING AV MEDEL FÖR PROGRAMMET

Miljoner euro	Totalt för åtgärden ²⁷	Belopp för 2001 års ansök- ningsom- gångar ²⁸	Belopp för ansök- ningsom- gångar år 2000 ²⁸	Belopp för 2001 års ansök- ningsom- gångar ²⁸	Belopp för 2002 års ansök- ningsom- gångar
STÖD TILL UTBILDNING OCH RÖRLIGHET FÖR FORSKARE	851	343	324	146	32,5
Nätverk för forskningsutbildning		220	230	0	0
Marie Curie-stipendier		123	94	146	32,5
<i>Marie Curie-stipendier för enskilda, för återvändande och för erfarna forskare</i>		44	79	72	32,5
<i>Marie Curie-industristipendier</i>		20	15	15	
<i>Marie Curie-utvecklingsstipendier.</i>		15	-	15	
<i>Vistelser vid Marie Curie- utbildningsinstitutioner</i>		44	-	44	
FÖRBÄTTRAD TILLGÅNG TILL FORSKNINGSINFRASTRUKTURER	181	122	60	0	
Gränsöverskridande tillgång till viktiga forskningsinfrastrukturer		75			
Nätverk för samarbete mellan infrastrukturer		15			
FoTU-projekt rörande forskningsinfrastruktur		31			
Rundabordskonferenser och arbetsgrupper		1			
FRÄMJANDE AV VETENSKAPLIG OCH TEKNISK KVALITET	59	15.4	15.4	15.4	10,5
Vetenskapliga konferenser på hög nivå		10	10	10	5,5
Utmärkelser		1.4	1.4	1.4	1
Allmänhetens medvetande		4	4	4	4
ATT FÖRBÄTTRA DEN SOCIOEKONOMISKA KUNSKAPSBASEN	164	30	55	63²⁹	

²⁷ De medel som anses nödvändiga inom ramen för det särskilda programmet omfattar de preliminära beloppen för ansökningsomgången, övriga utgifter (t.ex. stödåtgärder) och administrativa utgifter. Det finansiella bidraget för de associerade staternas deltagande har inte tagits med.

²⁸ Preliminära belopp för stängda eller tillfälligt avslutade ansökningsomgångar, öppna ansökningsomgångar och sådana som har eller kommer att offentliggöras under referensåret. Detta innebär inte att beloppen kommer att anslås under referensåret (utom 2002).

²⁹ Inbegripet stödåtgärder.

ATT STÖDJA UTVECKLINGEN AV EN EUROPEISK POLITIK FÖR VETENSKAP OCH TEKNIK	25	8	4,5	10,5
---	-----------	----------	------------	-------------

STÖDÅTGÄRDER		8		
---------------------	--	----------	--	--

H. PRELIMINÄR TIDSPLAN FÖR PROGRAMMET

Typ av projekt som omfattas av ansökningsomgången	Utläsningsdag av ansökningsomgång	Sista dag för mottagande av förslag	Datum då de första kontrakten förväntas börja löpa
Nätverk för forskningsutbildning	16/03/99	02/06/99	Februari 2000
Nätverk för forskningsutbildning	15/12/00	04/05/01	Februari 2002
Marie Curie-stipendier: <i>Enskilda, återvändande, erfarna forskare</i>	16/03/99	17/05/99	Oktober 1999
Marie Curie-stipendier: <i>Enskilda, återvändande, erfarna forskare</i>	16/03/99	15/03/00	Augusti 2000
Marie Curie-stipendier: <i>Enskilda, återvändande, erfarna forskare</i>	16/03/99	13/09/00	Februari 2001
Marie Curie-stipendier: <i>Enskilda, återvändande, erfarna forskare</i>	16/03/99	14/03/01	Augusti 2001
Marie Curie-stipendier: <i>Enskilda, återvändande, erfarna forskare</i>	16/03/99	12/09/01	Februari 2002
Marie Curie-stipendier: <i>Enskilda, återvändande, erfarna forskare</i>	16/03/99	13/03/02	Augusti 2002
Marie Curie-stipendier: <i>Industristipendier</i>	16/03/99	16/06/99	November 1999
Marie Curie-stipendier: <i>Industristipendier</i>	15/02/00	03/10/00	Februari 2001
Marie Curie-stipendier: <i>Industristipendier</i>	15/02/01	03/10/01	Mars 2002
Marie Curie-stipendier: <i>Utvecklingsstipendier</i>	11/06/99	13/10/99	Mars 2000
Marie Curie-stipendier: <i>Utvecklingsstipendier</i>	15/02/01	16/05/01	Oktober 2001
Marie Curie-stipendier: <i>Utbildningsinstitutioner</i>	11/06/99	13/10/99	Mars 2000
Marie Curie-stipendier: <i>Utbildningsinstitutioner</i>	15/02/01	16/05/01	Oktober 2001
Forskningsinfrastruktur: <i>Tillgång till forskningsinfrastrukturer</i>	16/03/99	04/05/99	Januari 2000
Forskningsinfrastruktur: <i>Tillgång till forskningsinfrastrukturer</i>	15/11/00	15/02/01	November 2001
Forskningsinfrastruktur: <i>Nätverk för samarbete mellan infrastrukturer</i>	16/03/99	04/05/99	Januari 2000
Forskningsinfrastruktur: <i>Nätverk för samarbete mellan infrastrukturer</i>	16/11/99	15/02/00	November 2000
Forskningsinfrastruktur: <i>Nätverk för samarbete mellan infrastrukturer</i>	15/11/00	15/02/01	November 2001
Forskningsinfrastruktur: <i>FoTU-projekt</i>	16/03/99	04/05/99	Januari 2000
Forskningsinfrastruktur: <i>FoTU-projekt</i>	15/11/00	15/02/01	November 2001
Forskningsinfrastruktur: <i>Rundabordskonferenser (temanätverk) och undersökande arbetsgrupper</i>	16/11/99	15/02/00	November 2000
Forskningsinfrastruktur: <i>Rundabordskonferenser (temanätverk) och undersökande arbetsgrupper</i>	15/11/00	15/02/01	November 2001

Typ av projekt som omfattas av ansökningsomgången	Utllysande av ansökningsomgång	Sista dag för mottagande av förslag	Datum då de första kontrakten förväntas börja löpa
Vetenskapliga konferenser på hög nivå	16/03/99	02/06/99	Oktober 1999
Vetenskapliga konferenser på hög nivå	16/03/99	01/02/00	Juni 2000
Vetenskapliga konferenser på hög nivå	16/03/99	01/02/01	Juli 2001
Vetenskapliga konferenser på hög nivå	16/03/99	01/02/02	Juli 2002

Utmärkelser för forskningsarbete på hög nivå - Descartes-pris	01/12/99	17/03/00	November 2000
Utmärkelser för forskningsarbete på hög nivå - Descartes-pris	15/12/00	06/04/01	November 2001
Utmärkelser för forskningsarbete på hög nivå - Descartes-pris	03/12/01	05/04/02	November 2002
Utmärkelser för forskningsarbete på hög nivå - Arkimedes-pris	01/12/99	29/06/00	December 2000
Utmärkelser för forskningsarbete på hög nivå - Arkimedes-pris	15/12/00	29/06/01	December 2001
Utmärkelser för forskningsarbete på hög nivå - Arkimedes-pris	03/09/01	15/03/02	Juni 2002

HÖJA ALLMÄNHETENS MEDVETANDE	16/03/99	02/06/99	Februari 2000
HÖJA ALLMÄNHETENS MEDVETANDE	15/01/00	15/04/00	Oktober 2000
HÖJA ALLMÄNHETENS MEDVETANDE	03/04/01	02/07/01	December 2001
HÖJA ALLMÄNHETENS MEDVETANDE	15/01/02	15/04/02	Oktober 2002

Att förbättra den socioekonomiska kunskapsbasen FoTU-projekt, temanätverk	16/03/99	02/06/99	Januari 2000
Att förbättra den socioekonomiska kunskapsbasen FoTU-projekt, temanätverk	15/01/00	26/06/00	Juni 2001
Att förbättra den socioekonomiska kunskapsbasen FoTU-projekt, temanätverk och stödåtgärder	24/07/01	15/01/02	Oktober 2002

Strategisk analys av särskilda politiska frågor: Temanätverk	16/03/99	02/06/99	01/10/99
Strategisk analys av särskilda politiska frågor: Temanätverk	01/03/00	05/06/00	01/11/00
Strategisk analys av särskilda politiska frågor: Studier etc.	16/03/99	02/06/99	4 månader efter utvärderingen
Strategisk analys av särskilda politiska frågor: Studier etc.	01/03/00	T.o.m. 31 maj 2001	4 månader efter utvärderingen
Strategisk analys av särskilda politiska frågor: Studier etc.	01/02/01	T.o.m. 17 dec. 2001	November 2001
Strategisk analys av särskilda politiska frågor: Temanätverk	01/02/01	01/06/01	November-december 2001
Gemensam bas för forsknings-, teknik- och innovationsindikatorer: FoTU-projekt, temanätverk	16/01/01	17/04/2001	November 2001
Gemensam bas för forsknings-, teknik- och innovationsindikatorer: FoTU-projekt, temanätverk	16/01/01	15/10/2001	April-maj 2002

Stödåtgärder	16/06/99	T.o.m. 15 maj 2000	4 månader efter utvärderingen
Stödåtgärder	16/05/00	Avslutas den 8 maj 2001	4 månader efter utvärderingen

Tabell 1: Bidrag från gemenskapen för Marie Curie-stipendier

Stipendier	Typ av deltagande stipendiat	Bidrag för stipendiat	Bidrag för rörlighet ³⁰ (euro/stipendiat och månad)	Resebidrag	Omkostnader/forskningskostnader (euro/stipendiat och månad)
Marie Curie-stipendium för enskilda	Forskare med erforderlig forskningserfarenhet	Referensnivåer (se tabell 2)	400	Fasta resebidragsnivåer (se tabell 3)	900(1200) ¹
Marie Curie-stipendium för återvändande	Forskare med erforderlig forskningserfarenhet	Referensnivåer (se tabell 2)	-	-	900(1200) ¹
Marie Curie-stipendium för erfarna forskare	Erfaren forskare	Riktlinje ²		Fasta resebidragsnivåer (se tabell 3)	900(1200) ¹
Marie Curie-industristipendium	Forskare med grundexamen	70 % av referensnivåerna (se tabell 2)	400	-	-
	Forskare med erforderlig forskningserfarenhet	Referensnivåer (se tabell 2)	400	-	-
Marie Curie-utvecklingsstipendium	Forskare med erforderlig forskningserfarenhet	Referensnivåer (se tabell 2)	400	50 euro/stipendiat och månad ³	900(1200) ¹
Vistelser vid Marie Curie-utbildningsinstitutioner	Forskare med grundexamen	1200 euro/stipendiat och månad		100 euro/stipendiat och månad ³	900(1200) ¹

¹ 1 200 euro/månad för försöks- och laboratoriebaserade projekt. Uppgifterna är endast normgivande för stipendier för erfarna forskare.

² Riktlinjer för bidrag för erfarna forskare med Marie Curie-stipendium:

(1) Forskare som får lön från sin heminstitution eller pension under stipendietiden: fast bidrag på 1 800 euro/månad.

(2) För forskare som inte får lön från sin heminstitution gäller följande riktlinjer:

- 10-15 års erfarenhet efter doktorsexamen: 150% av referensnivåerna för lön (tabell 2); bidrag för rörlighet på 400 euro/månad.
- 15-20 års erfarenhet efter doktorsexamen: 175% av referensnivåerna för lön (tabell 2); bidrag för rörlighet på 400 euro/månad.
- > 20 års erfarenhet efter doktorsexamen: 200% av referensnivåerna för lön (tabell 2); bidrag för rörlighet på 400 euro/månad.

³⁰ Bidraget för rörlighet är avsett att täcka kostnader kopplade till stipendiats utlandsflytt.

ANNEX

³ *Gemenskapens bidrag till värdinstitutionerna för kostnader för utvalda stipendiaters återresekostnader.*

Tabell 2: Referensnivåer för Marie Curie-stipendiater

I denna tabell anges de totala månatliga lönekostnader som betalas i den medlemsstat eller associerade stat där värdinstitutionen är etablerad. Kostnaderna avser följande stipendier:

- Marie Curie-stipendier för enskilda.
- Marie Curie-industristipendier (endast forskare med erforderlig forskningserfarenhet*).
- Marie Curie-utvecklingsstipendier.

LAND	Totala månatliga bidrag för uppehälle som betalas av kommissionen
Österrike	4 280
Belgien	5 000
Bulgarien	2 565
Cypern	2 629
Tjeckien	3 166
Danmark	4 373
Estland	2 625
Finland	3 807
Frankrike	3 600
Tyskland	4 500
Grekland	3 100
Ungern	4 318
Island	3 752
Irland	3 062
Israel	3 875
Italien	3 813
Lettland	2 541
Liechtenstein	4 243
Litauen	2 625
Luxemburg	3 955
Nederländerna	4 225
Norge	4 302
Polen	3 310
Portugal	3 841/3 104**
Rumänien	3 029
Slovakien	2 778
Slovenien	3 981
Spanien	3 342
Sverige	4 621
Schweiz	4 243
Förenade kungariket	3 128

* För forskare med grundexamen betalas 70 % av referensnivån.

** Den lägre nivån gäller för värdinstitutioner i den offentliga sektorn.

ANNEX

Tabell 3: Fasta resebidragsnivåer för Marie Curie-stipendiater* (i euro)

I. MEDLEMSSTATER

	Österrike	Belgien	Danmark	Finland	Frankrike	Tyskland	Grekland	Irland	Italien	Luxemburg	Nederländerna	Portugal	Spanien	Sverige
Belgien	750													
Danmark	750	800												
Finland	1000	1100	600											
Frankrike	800	750	1000	1200										
Tyskland	400	600	650	1000	750									
Grekland	750	1000	1100	1000	1000	1000								
Irland	850	750	1000	1100	800	800	1100							
Italien	600	1000	1100	1200	800	1000	750	1100						
Luxemburg	750	150	600	1100	750	600	1000	750	1000					
Nederländerna	750	150	600	1100	750	800	1000	750	1000	250				
Portugal	1200	1200	1400	1500	1000	1400	1000	1000	1100	1200	1200			
Spanien	1100	1000	1200	1500	800	1100	1000	1000	1000	1000	1000	400		
Sverige	1000	1000	450	400	1100	750	1200	1100	1200	1000	1000	1500	1500	
Förenade kungariket	800	500	600	800	600	600	1100	400	800	600	500	1000	800	800

* Förteckning över enhetsbelopp för betalning av kostnader för resor mellan stipendiaternas hemland/verksamhetsland och värdlandet. För stipendier för erfarna forskare kommer kostnader för resor från länder som inte anges i denna tabell att betalas på grundval av kostnadsberäkning som föreslås av den sökande.

ANNEX

II. MEDLEMSSTATER/ASSOCIERADE STATER

	Österrike	Belgien	Danmark	Finland	Frankrike	Tyskland	Grekland	Irland	Italien	Luxemburg	Nederländerna	Portugal	Spanien	Sverige	Förenade kungariket
Bulgarien	1000	1100	1200	1400	1100	1000	800	1400	1100	1100	1100	1100	1100	1400	1200
Cypern	1100	1200	1400	1400	1200	1200	800	1200	1100	1200	1400	1200	1200	1400	1200
Tjeckien	750	800	1000	1200	1000	750	800	1000	1000	800	800	1400	1200	1100	1000
Estland	1000	1000	1000	1100	1100	1000	1100	1200	1100	1100	1100	1400	1400	800	1100
Ungern	750	800	1100	1200	1000	750	800	1100	1000	800	800	1400	1100	1100	1100
Island	1000	1100	600	600	1200	1000	1200	1100	1200	1100	1100	1500	1500	600	800
Israel	1400	1500	1500	1500	1500	1400	750	1600	1000	1500	1500	1600	1500	1500	1500
Lettland	1000	1000	1000	1100	1100	1000	1200	1200	1100	1100	1100	1400	1400	1000	1100
Liechtenstein	400	600	600	1200	600	600	750	850	600	500	600	1100	1000	1100	600
Litauen	1100	1000	1000	1100	1100	1000	1100	1200	1100	1100	1100	1400	1400	1000	1100
Norge	1000	1000	450	400	1100	750	1200	1100	1200	1000	1000	1500	1500	400	800
Polen	750	800	1000	1200	1100	750	1000	1100	1100	800	800	1200	1200	1100	1000
Rumänien	1000	1000	1200	1400	1100	1000	800	1400	1100	1100	1100	1100	1100	1200	1200
Slovakien	750	800	1000	1200	1000	800	800	1100	1000	800	800	1200	1100	1100	1000
Slovenien	750	800	1000	1200	1000	750	800	1000	800	800	800	1100	1100	1100	1000
Schweiz	400	600	600	1200	600	600	750	850	600	500	600	1100	1000	1100	800